

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 45.—; za tucetnostvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo

Ljubljana, Knaflcova ulica šte. 57/L. Telefon šte. 72, ponoči tudi šte. 14.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prečernova ulica št. 54. — Telefon št. 55.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Prečernova ulica št. 4. — Telefon št. 499

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštne cen. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 76.130. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 18. novembra. Dne 23. januarja prihodnjega leta se bodo po vsej državi vršile volitve v oblastne skupščine. Po več nego štirih letih, odkar je v veljavi zakon o samoupravah, pristopa država izvedbi tega zakona in s tem rešitvi enega najvažnejših vprašanj naše notranje ureditve. V tem trenutku nočemo rekrimirati. Zadolostuje naj konstatacija, da je borba z različnimi avtonomističnimi in federalističnimi pokreti preprečevala uvedbo ljudske samouprave. Šele zmaga Narodnega bloka v februarjskih volitvah l. 1925, je postavila samoupravno vprašanje definitivno na dnevni red. Že sklenjeni razpis oblastnih volitev se takrat ni mogel izvršiti, ker je že v marcu pričela kriza režima PP, toda tudi vlada RR je morala postaviti izvedbo zakona o samoupravah v svoj program. Trajalo je poltrajno leto, predno je pristopila izvršitvi in storila je to le pod jakim pritiskom. Sedaj je razpis tu in nagajivost politične usode hoče, da sodelujejo pristajali tistega Radica, ki je zakon o samoupravah proglasil za zločinski poskus parcačije Hrvatske ter napovedoval revolucijo proti njegovi izvedbi...

Pomen oblastnih volitev je za celokupno našo notranjo situacijo ogromen. Z njimi pristopa država končni izgraditvi svojega notranjega ustrojstva ter praktično pričenja izvajati decentralizacijo svoje uprave. Do veljave bo prišla pri upravi lokalnih predvsem gospodarskih vprašanj ljudska volja in neposredni interes prizadetih provinc. Že nestetokrat smo na tem mestu podarjali, da je z uvedbo oblastnih in srezkih skupščin ter odborov zasigurno ljudstvu široka avtonomija, ki je v stvari večja nego je bila nekdanja deželna avtonomija, na katero so se naši domači avtonomisti tako radi in tako neiskreno sklicevali. Delokrog oblastnih skupščin in oblastnih odborov je ogromen ter zlasti obsega važna gospodarska in socialnopolitična vprašanja. Kmetijstvo in šumarstvo, obrt, industrija, promet in javne zgradbe, kredne ustanove, socialne in humanitarne ustanove, ceste in lokalne železnice, bolnice in strokovne šole, kopalnice in melioracije — vse to so naloge, ki se jih more lotiti oblastna uprava, v kolikor so izvršljive v območju domače oblasti. Izrecno izvzete so le zadeve verstva in policije. Dokler se sklepi oblastnih skupščin držijo okvira ustave in obstoječih državnih zakonov, jih nihče preprečiti ne more in avtonomija oblastnih skupščin je tako jaka, da njihove uredbe ne podležejo nobenemu potrditvi. Nekdanji deželni zbori so bili povsem odvisni od dunajskih vlad, ker so njihovi sklepi, potrebovali cesarske sankcije, ki jo je mogel izposlovati le minister, našim oblastnim skupščinam je postavljena edina granica: ustava in državni zakon in njihova avtonomija je tako zasigurana, da morejo biti razpuščene le v enem slučaju: ako namreč dve leti zapored ne rešijo proračuna.

Uvedba oblastnih samouprav bo dala najširšim krogom ljudstva po izvolitvi poslancih možnost neposrednega reševanja vseh onih zadev, ki tvorijo takorekoč vsebino našega vsakdanjega socialnega življenja. Preko tega pa bo državnopolitično ogromnega pomena. Ni nikaka tajnost, da tvorijo poleg neurejenega davčnega vprašanja razne domače skrbi in težave glavni izvor današnjega nezadovoljstva. Slabe ceste, nezadostno preskrbljene bolnice, premajhna skrb za regulacije, brezbržnost za napredek kmetijstva, pomanjkanje razumevanja za izgradbo elementarnega strokovnega poljedelskega, obrtniškega, trgovskega šolstva, vse to stalno razburja široke kroge ljudstva in gre direktno na adresu centralne državne uprave in Beograda. S stališča političnega pomirjenja in iztreženja bodo samoupravne skupščine in odbori neprecenljive vrednosti. Tu se bo videlo, kaj se da in kako se da izpeljati, tu bodo k reševanju domačih problemov poklicani domači ljudje, izločena bo nadmošni in pomanjkljivost državnega birokratičnega aparata: neposredna odgovornost državne uprave bo pomaknjena v primerno distanco. Če bodo nove oblastne skupščine sposobne, bodo mogle izvršiti ogromno delo, za nesposobnost pa bodo odgovarjale same direktno narodu.

Šele z uvedbo samouprav bo storjen odločilni korak k notranji konsolidaciji Jugoslavije in dan, ko se prvič sestanejo oblastne skupščine bo drugi rojstni dan naše Ustave, ki je dosedaj v glavnem izvedena le v svojem političnem delu, a je do danes ostala na papirju v nič manj važnem upravnem delu. Uvedbi samouprav naj čim prej sledi dekoncentracija državne uprave, pa bo na mah konec vseh separatičnih stremiljenj, v kateriholi obliki se pojavljajo, ker bo narod avtonomiste, federaliste in druge take — iste definitivno pognal v ropotarnico.

Iz Vatikana

Rim, 18. nov. o. Danes je papež sprejel v avdienci jugoslov. poslanika Samica.

Oblastne volitve se bodo vršile 23. januarja

Današnji sklep ministrskega sveta. — Kralj že danes podpiše ukaz o razpisu? — Poslanec Žerjav o pomenu volitev.

Beograd, 18. novembra, p. Kakor je «Jutro» na podlagi zanesljivih informacij že javilo, se bodo volitve v oblastne skupščine vršile v januarju. Današnji ministrski svet je sklenil, da bo volini dan nedelja 23. januarja 1927. Volitve se bodo vršile po vsej državi naenkrat. Zatrjuje se, da se notranji minister Maksimović že jutri odpelje v Topolo, kjer predloži kralju ukaz o razpisu volitev, ki bo potem takoj objavljen.

Sklep ministrskega sveta je izzval živahne komentare. Sodi se, da vlada do svoje odločitve ni prišla povsem iz lastnih nagibov. Vaš dopisnik je vprašal nekatero odlično politike za mnenje. Poslanec dr. Žerjav je odgovoril:

«Razpis volitev v oblastne skupščine je sprejel samostojni demokratiški klub kot velik uspeh naše politike. Sedaj se more reči, da je formalno zajamčena izvedba ustave. Velika škoda je, da danes še nimamo oblastnih in srezkih samouprav. Samostojna demokratiška stranka je v vsej državi edina, ki lah-

ko gre z onimi, ki so ji prijazni, na te volitve z onimi članom, ki ga ima le stranka s tako jasno ideologijo.»

V razgovoru z dr. Korošcem in dr. Spahom je dobil vaš dopisnik izjavo, v katerih je dr. Korošec dejal, da so volitve v oblastne skupščine pač razpisane za 23. januarja, da pa se stvar dotlej še lahko spremeni. Dr. Spaho ne veruje mnogo, da se bodo te volitve tudi res vršile. Dr. Nikić je izjavil, da se teh volitev veseli lahko vsaka nova stranka. Posl. Marinković smatra, da bi bila izvedba volitev velikega pomena za našo notranjo konsolidacijo in posebne važnosti, ker se bo z uvedbo samouprav pokazalo, koliko moči je v decentralističnem principu naše ustave.

Radikali povdarjajo, da bo razpis volitev najjača garancija proti cepanju stranke, radičevci so zelo rezervirani in jim izvedba samouprav, ki so jih še nedavno proklinjali kot poskus parcačije Hrvatske že z ozirom na njihove pristaše očitno nič kaj ne dopada.

Po premirju v radikalnem klubu

Skeptične izjave z obeh strani. — Uzunovićev obisk pri Pašiću. — Akcija ožje opozicije. — Odnosaji med klerikalci in med ožjim opozicijskim blokom do skrajnosti ohladili.

Beograd, 18. novembra, p. Današnja «Politika» objavlja izjavo ene najmarkantnejše politične osebnosti, kakor pravi, o pomirjevalni akciji v radikalnem klubu. Ta radikalni politik trdi, da je vsa akcija za spravo med obema sprotima strujama v radikalnem klubu, oziroma način, po katerem hočejo nekateri doseči to spravo, prozorna tudi za politične začetnike. V resnici pa je nerazumljivo, kako je mogoče, da niso mogli videti oni radikali, ki uživajo sloves resnih ljudi, tega, kar vidijo tudi neprizadeti. Toda bližnji dnevi jih bodo popolnoma osvestili. Zanjka k sreči ni uloviča, oziroma samo slučajno. Naj gopoda še enkrat prečita objavljeni komunikacije, ki ga je odobrila, pa ji bo morebiti stvar postala jasna. — Od druge osebnosti, ki je bila v gotovih trenutkih zadnjega časa porte parole g. Uzunovića, objavlja «Politika» pojasnilo, v katerem označuje celo akcijo za pomirjenje kot nezdravo, češ da prinaša radikalni komunikacije samo premirje, a še davno ne miru. Sprti strani, ki vodita težke boje, sta s svojim komunikacijem ustvarili samo zastoj na bojišču, da bi ne bili vznemirjavani pri svojem inavevranju.

Beograd, 18. novembra, n. Popoldne od 4. do 6. je bil pri Pašiću ministrski predsednik Uzunović. Mislijo, da je to posvetovanje v ozki zvezi s predvčerajšnjo spravo radikalov. Na vprašanje novinarjev, o čem sta govorila z gospodom Pašićem, je izjavil g. Uzunović: Bil sem pri g. Pašiću, da ga obvestim o poteku poslov, ki imajo priti na dnevni red Narodne skupščine. Naravno je, da se g. Pašić za to zelo zanima. Glede termina, kdaj se sestane radikalni klub k seji, je dejal ministrski predsednik, da o tem z g. Pašićem nista govorila, ker se g. Pašić želi poprej o tej stvari posvetovati s podpredsednikom kluba Ilijom Mihajlovičem. G. Uzunović je šel potem v ministrsko predsedništvo, kjer so se sestali radikalni ministri k seji, ki je trajala pol ure. Na tej

konferenci je ministrski predsednik poročal svojim kolegom o razgovoru s Pašićem.

Beograd, 18. novembra, n. Zvečer je bila seja ožje opozicijskega bloka, na kateri so razpravljali o komunikaciji, ki ga namerava opozicija objaviti. V tej objavi bodo obrazložili stališče strank ožje opozicije do političnega, gospodarskega in finančnega položaja v državi. Ta elaborat je izdelal doktor Voja Marinković. Komunikacije se objavi najbrže že jutri. Danes se je odobrila končna stilizacija. Nadalje so razpravljali o programu za sanacijo gospodarske krize v Jugoslaviji, o čemer je poročal dr. Slavko Šečerov. Ta program se razdeli poslanskim klubom ožje opozicije, da o njem razpravljajo. Na današnjem sestanku je ožji opozicijski odbor sklenil predlagati v skupščini ustanovitve posebne gospodarskega odbora, ker se finančni odbor razen s proračunom ne more baviti tudi še z drugimi stvarmi. Ta predlog bo stavila opozicija v zbornici pri prehodu na dnevni red v debati o interpelaciji poslanca dr. Šečerova o gospodarski krizi.

Beograd, 18. novembra, p. Šefi opozicijskega bloka zamerjajo doktorju Korošču zaradi njegovega čudnega postopanja proti demokratiški zajednici v trenutku, ko se pogaja z radikali za vstop v vlado. Opozicija ostro kritizira Koroščevo govor v Celju in pravi, da ga ni mogoče smatrati za govor opozicijskega. Očitajo dr. Korošču komplimente, ki jih dela Pašiću. Dr. Korošec se brani in pravi, kakor je to izjavil na današnji seji načelnikov ožje opozicije, da je vse to le taktika. Načelniki opozicije ugovarjajo, češ med strankami ožje opozicije lahko obstoja razno naziranje o programu, taktika pa mora biti ista. Dr. Korošču zelo zamerjajo tudi njegovo izjavo, da so pošteni le oni, ki so klerikalci. Med ožjo opozicijo in klerikalci se je razmerje do skrajnosti ohladilo.

Radić je že zopet na poslu

Pripoveduje pravljice o svojem boju s Pašićem in napoveduje radikalom, da se bodo zadušili v močvirju.

Sarajevo, 18. novembra, n. Stjepan Radić je dospel davi ob 9. z ministrom dr. Superinom v Butovoču pri Zenici, kjer je imel ob 10. dopoldne sestanek svojih somišljenikov. Ker franciškanji niso dovolili Radiću prirediti zborovanje v Citalnici, je bil sestanek na trgu. Zborovanja se je udeležilo kakih 200 ljudi, ker ima v tem okraju poslanec dr. Nikić zelo močno zaslobo.

Radić tokrat ni hvalil ne vlade in ne radikalne stranke. «Složili smo se s srbsko-radikalno stranko, ki pa ni ono, kar smo mi. V radikalni stranki prevladuje gospoda. Iskati smo morali nekako pomoč, da se uredi naša država in zato smo se zvezali z radikali. Kadar pridem v Beograd, mi pravijo, da ni denarja, ker je vse porabil dr. Nikić. Mi zahtevamo narodno seljaško vlado. Mi je doslej še nimamo, vendar jo bomo dobili. Maksimović pravi, da morajo ostati komisariji še nadalje v občinah. Radić pravi, da to ne more biti. Prihodnji teden predloži vlada skupščini občinski zakon, ki ga lahko sprejmeta odbor in parlament.» Nato je pripovedoval kmetom pravljice, kako ludo in dolgo se je moral boriti s Pašićem zaradi novega davčnega zakona. «Vi iz Bosne plačujete največ. Milijarde dajete v Beograd, nazaj pa dobivate le

malenkost. Mi Hrvatje nismo prišli v svojo popolno državo, ker so imeli Srbi vse v svojih krempljih. V naših rokah ni sedaj ničesar, čeprav je finančni minister pošten človek. Dances premore dr. Nikić v državni upravi več kot Stjepan Radić. Nikić telefonira danes Maksimoviću in ta naredi vse, kar hoče Nikić. To je zato, ker nismo složni. Oni v Beogradu, ki so na vladi, niso vsi na svojem mestu, oni v parlamentu pa stakvajo. Korupcija se je vgnezdila v naši državi kot nekaka vladarica. Eden od teh korupcionistov je za 9 milijonov dinarjev ukradenega denarja kupil ovratnico svojih ljubici. Anketni odbor ni dober, ker so v njem sami pašičevci in vrana vrani ne izkolje oči. Našli so se novi dokumenti, nove sramote in strahote. Prepričan sem, da se bo radikalna stranka, ako ne izključi teh ljudi, zadušila v močvirju. Radić je rekel, da je korupcijo prijel za vrat in da ga zato hočejo v Beogradu ubiti. Pozival je kmeta, na boj proti tiranom.

Smrt nemškega novinarja

Berlin, 18. novembra. (be.) Za otrpne njem srca je nenadno umrl bivši dolgoletni glavni urednik «Deutsche Allgemeine Zeitung», profesor Leusch. Star je bil 53 let.

Madžari se pripravljajo na vojno

Značilen govor madžarskega generala. — Iredentistična vzgoja oficirjev. — Volilna kampanja.

Budimpešta, 18. novembra, d. Pri svečanosti vvojaški akademiji je imel poveljnik te šole, general Arpad Sipos, govor, v katerem je naravnost povedal mišljenje madžarskih oficirjev. Govorec o predvojni mejah Madžarske, je dejal general:

«Za te meje, ki nam jih je ustvaril Bog, se bomo morali še krvavo boriti. To bo boj na življenje in smrt, boj, v katerem bo morala madžarska pehota nositi najtežja bremena. V tej krvavi vojni bodočnosti se bomo po osvobodilni vojni leta 1848. prvokrat zopet bojevali le za narodno smotro. To nas bo podžgalo, da zastavimo za te smotro življenje, moč in poštvovalnost.»

Značilno za današnje razmere na Madžarskem je, da je kaj takega govoril pri proslavi visok oficir v prisotnosti zastopnika vrhovnega poveljnika madžarskih čet in načelnikov oblastev ter zastopstev vseh oddelkov madžarske vojske.

Budimpešta, 18. novembra, s. Vlada stranka je postavila za volitve 173 oficirskih kandidatov. Krščansko socialna gospodarska stranka je postavila 39 kandidatov. Od 173 vladnih kandidatov je bilo 145 v dosedanji skupščini, 28 pa je novih. Skupno je bilo v 199 volilnih okrožjih postavljenih 700 kandidatov. Izgledi demokratiškega bloka niso ugodni, ker je ta blok razdeljen v 4 skupine, ki bodo vse z lastnimi listami stopile v volilni boj.

Budimpešta, 18. novembra. (pr.) Socijalisti se ljuto prerekaajo z liberalci in demokrati. Zato ima vlada proti sebi v volilni borbi sicer šest strank opozicije, ki pa imajo vsled tega manj izglede za uspeh pri volitvah. Z dežele prihajajo vesti, da vlada izvaja nasilja proti strankam opozicije in zlasti proti njihovim kandidatom. Volilce posebno terorizirajo orožniki in druga oblastva.

Angleška rudarska stavka se še nadaljuje

Nepričakovan odpor britanskih rudarjev. — Večina rudarjev odklonila vladine posredovalne predloge. — Notranji minister pa pričakuje konec stavke v 48 urah. — Dosedaj se je vrnilo na delo že 357.000 rudarjev.

London, 18. novembra. (pa.) Rudarji so odklonili vladne predloge za rešitev premogovne krize. Navzile temu se dotok rudarjev na delo trajno veča. Večraj jih je bilo na delu že 357.000 mož.

London, 18. novembra, s. Glasovanje med rudarji, da se konča premogovna stavka, je prineslo precejšnje razočaranje. Iz naknadnih poročil izhaja, da je precejšnje število glasovalo proti posredovalnemu predlogu Baldwina. V severni Angliji se je izrekla večina 50.000 proti Baldwinovemu predlogu. V Lancashire je bil Baldwinov predlog odklonjen z večino 81.000 glasov. Vsled tega izida se je položaj zelo kompliciral. Vendar pa se meni, da bodo oni delavci, ki so glasovali za posredovalni predlog, v ponedeljek zopet prišli z delom. Ministrski svet je sklenil, da se izjemno stanje za vsak slučaj podaljša za en mesec.

London, 18. novembra, s. Notranji minister je izrazil upanje, da bo premogovna stavka v 48 urah končana.

London, 18. novembra, b. Izid glasovanja je močno presenetil zmerne voditelje delavskega gibanja. Ti so storiili vse potrebno, da bi se impozantna večina izrekla za zadnje vladne predloge. Zato niso dopustili indivi-

dualnega glasovanja, marveč se je glasovalo po krajevnih organizacijah. Na ta način so upali, da bodo rudarske zveze pri manjših rudniških nadglavskih velike organizacije, kjer je odpor močnejši. Res je, da vladni predlogi niso bili posebno ugodni za rudarje. Izgubili bi ne samo sedemurni delavnik, marveč bi se tudi znižale mezdne in predvsem bi padlo v vodo načelo za celo državo veljavne enotne delovne pogodbe. Toda stavki je pretil neizogiben pogin že zategadelj, ker se vedno več rudarjev vrača na delo. Že zdaj znaša tedenska produkcija premoaga blizu polovice normalne produkcije. Za ostale skrbi vvoz iz inozemstva. Narodno gospodarstvo sicer silno trpi. Do zdaj je škoda že večja nego celokupni stroški burske vojne. Vendar pozicijo rudarjev neprestano slabe. Zmerni voditelji so prepričani, da bi nadaljevanje stavke samo poslabšalo pogoje, hkrkšnje undi vlada. Zato je prišlo, da se stavka konča. Zmagale pa so za sedaj še intransparentne stavkoječe mase pod vodstvom levih socialistov in komunistov. Če pa bi imeli glasovalno pravico tudi delavci, ki so prišli za delo, bi se izkazalo, da večina rudarjev nasprotuje brezupnemu nadaljevanju stavke.

Fašistske reforme in čiščenja

Danes bo odobril senat smrtno kazen za atentatorje. — Pregranjanje nevščernih učiteljev. — Reforma vojaškega kazenskega zakonika. — Nasilstva na Tirolskem.

Rim, 18. novembra, o. Današnja seja senata ni nudila nikakih zanimivosti. Sprejetih je bilo nekaj zakonskih načrtov, ki so bili na dnevnem redu. Sicer pa je bila sploh seja slabo obiskana. Zato pa bo tem zanimivih jutrišnja seja senata. Dames je namreč izročil senator Garofolo svoje poročilo o zakonskem načrtu v obrambo fašistskega režima, ki pride na dnevni red jutrišnje seje. Sploh pričakujejo, da bo zakonski načrt o uvedbi smrtnih kazni sprejet že jutri ali najkasneje v soboto, kakor se zakon objavi v uradnem listu «Gazzetta Ufficiale» in stopi takoj v veljavo. Pravosodno ministrtvo izdeluje sedaj pravilnik k temu zakonu, ki vsebuje določbe o sodnem postopanju, o poslovanju posebnega sodišča in o načinu izvedbe smrtnih kazni za atentate na Mussolinija. Kakor znano, se izvrši smrtna kazen z ustrelitvijo. Tudi ta pravilnik bo objavljen v uradnem listu dva ali tri dni po objavljenju zakona samega. Posebno sodišče bo za vso Italijo samo eno s sedežem v Rimu. Član tega sodišča imenuje Mussolini sam kot vojni minister. Predsednik bo nemara poveljnik veronskega okraja fašistske milice general Graziani.

Rim, 18. novembra, o. Prosvetni minister Fedele je začel z radikalnim čiščenjem onih ljudsko in srednješkolskih učiteljev, ki se nočejo vkloniti američanem fašistskega režima. Minister si pridržuje pravico, da sam odloča o zadevnih ukrepih proti učitelstvu in zato se vrši to čiščenje protifašistskih učiteljev pod njegovim osebnim nadzorom. Obložen učitelji imajo 15 dni časa, da odgovore na obtožbe o protifašizmu. Dosej je bilo opuščenih v Italiji že veliko število srednje- in ljudskoškolskih učiteljev.

Rim, 18. novembra. (be.) V svrhu boljše

ga nadzorovanja je razdelil fašistski direktorizatorja v štiri cone.

Rim, 18. novembra, l. Snoči je podal posebni odbor senata za proučevanje zakonskega načrta poročilo o reformi vojaškega kazenskega zakonika. Poročevalce, senator D'Ameglio, navaja, da je letos senat sprejel predlog, ki pooblašča vlado, da objavi nov kazenski zakonik, kazenski postopek in nov zakon o policiji. Lani je zbornica sprejela drug zakon, ki pooblašča vlado, da spremeni civilni kazenski zakonik in objavi nov civilni kazenski postopek, nadalje zakone, ki se nanašajo na trgovino in na trgovinsko mornarico. Skoraj po vsaki večji vojni se je opazalo, da je treba spremeniti vojaške kazenske zakonike. Tako je Napoleon zasnoval svoj kodeks na bojiščih. Tudi Italija je morala spremeniti določbe vojaškega kazenskega zakonika po vojni leta 1866. Sedanji čas zahteva, da se vnesejo moderna načela tudi v vojaško sodstvo, zlasti ker so se pojavile nove vojaške odinice, kakor aviatika in narodna milica. Zato je nujno potrebno, da se čimprej zakonijo nove določbe vojaškega značaja.

Rim, 18. novembra, k. Confederazione Generale di Lavoro objavlja v «Tribunu» da ni bila razpuščena in da bo tudi nadalje ostala v Milanu, da pa se bo v bodoče vzdrževala vsakega organizatorskega delovanja.

Innsbruck, 18. oktobra, s. Kakor poročila «Tiroler Anzeiger» so fašisti vrgli v reko Passci nemškega akadem. slikarja, ki je oče treh otrok, in sicer radi tega, ker je izjavil, da mu je žal, da pri zadnjem atentatu kroglja ni pogodila Mussolinija. Njegovega trupla dosedaj še niso našli.

Nova grška zbornica

Atene, 18. novembra. (pr.) Nova zbornica se sestane k prvi seji dne 26. t. m. Sestavo nove vlade prevzame najbrže Kafandaris. Bivši diktator Pangalos je bil prepeljan v Atene in bo jutri sodno zaslišau.

Priprave za mednarodno gospodarsko konferenco

Zeneva, 18. novembra. (ze.) Podkomisija industrijske produkcije pripravljalnega odbora za svetovno gospodarsko konferenco je predlagala sledeči dnevni red: Svetovne razmere produkcije in trgovine; položaj najvažnejših industrij: premoaga, železa, jekla, ladjedelništvo, svile, elektrotehnične in kemične industrije; sedanja gospodarska kriza na valutnem, trgovinskem in industrijalnem polju; organizacija produkcije na podlagi mednarodnih dogovorov. Plenarna seja svetovne gospodarske konference je definitivno določena na dan 4. maja.

Italijanska nasilstva na grškem otoku

London, 18. novembra, d. Morning Post poroča iz Aten, da so italijanski vojaki na otoku Kalymnosu v Dodekanezu vdrli v hišo gospodja, čigar žena je Angležinja. Italijani so raztrgali sliki angleškega kralja in kraljice, čeprav jim je gospa kazala angleško zastavo. Italijani so razen tega poglali v zrak hišo župana in končno vrgli grško zastavo v morje.

Konkordat med Vatikanom in Nemčijo

Berlin, 18. novembra, s. Rimski listi poročajo, da bo v kratkem sklenjen konkordat med Vatikanom in Nemčijo. K tej vesti izve rimski poročevalec «Berliner Tageblatt», da potekajo tozadevna pogajanja zelo ugodno. Večina splošnih vprašanj je že rešena.

Kako se vršijo volitve v oblastne skupščine

Zakon o oblastni in srezki samoupravi z dne 26. aprila 1922. določa sestavo, delokrog in pravice novih samoupravnih teles. Organa oblastne samouprave sta oblastna skupščina in oblastni odbor.

V državi imamo 33 oblasti, Slovenija je kakor znano, razdeljena na ljubljansko in mariborsko oblast. Pri nas bomo torej imeli dve oblastni skupščini in dva oblastna odbora, v Ljubljani in v Mariboru.

Oblastne skupščine se volijo po splošni enaki tajni volilni pravici s proporcijom na dobo štirih let. Vsak politični srez je volilni okraj za sebe in ima na vsakih 10.000 prebivalcev po enega poslanca. Višek preko 5000 daje pravo na še enega poslanca. Mesta, ki štejejo več kakor 5000 prebivalcev (pri nas torej Ljubljana, Maribor in Celje) tvorijo posebne volilne okraje. Število poslancev za vsak volilni okraj določijo pred vsakimi volitvami upravno sodišče (za mariborsko in ljubljansko oblast je kompetentno upravno sodišče v Celju). Volitve se vršijo na podlagi skupščinskih volilnih imenikov. Kdor ima volilno pravico za Narodno skupščino, jo ima tudi za oblastno skupščino. Za kandidate veljajo isti pogoji, kakor za poslance, s to omejitvijo, da morajo računati na tri leta biti nastanjeni v oblasti. Pač pa imajo državni uradniki, izvezni politični, finančni, šumarske in uradni agrarne reforme ter sodnike, pasivno volilno pravico. Vlaganje kandidatskih list se vrši podobno kakor pri skupščinskih volitvah, ravno tako volitev sanna (s kuglicami). Podobno po d' Hontovem sistemu se izračuna tudi volilni rezultat z eno važno spremembo: pri volitvah v Narodno skupščino prihajajo liste, ki niso dobile količnika, le v izjemoma velikih okrožjih v poštev, pri volitvah v oblastno skupščino se upošteva tudi lista, ki je dobila "2" količnika.

V smislu zakona bo ljubljanska oblast štela za oblastne volitve 14 volilnih okrajev, mariborska pa 16 (14 srezov in 2 mesti). Mariborska skupščina bo štela 63 poslancev, ljubljanska pa 54 poslancev. Največ poslancev dobijo ptujski in ljubljanski srez (po 7), najmanj pa kastavski (1), ki kakor znano, spada v tem pogledu pod ljubljansko oblast. Ljubljana sama bo imela 5 poslancev, Maribor 3 in Celje 1. Od posameznih srezov dobijo v ljubljanski oblasti Brežice 3, Črnomelj 2, Kamnik 4, Kočevje 4, Kranj 5, Krško 5, Laško 3, Litija 4, Logatec 3, Ljubljana okolica 7, Novo mesto 5, Radovljica 3, Kastav 1; v mariborski oblasti Celje 5, Dolnja Lendava 4, Gornji grad 2, Konjice 2, Ljutomer 3, Maribor desni breg 5, Maribor levi breg 5, Murska Sobota 5, Prelog 5, Prevalje 3, Ptuj 7, Slovenjgradec 3, Šmarje 5 in Čakovec 5.

Oblastna skupščina izvoli oblastni odbor, in sicer ne samo iz vrst oblastnih poslancev, temveč tudi druge. Izvzeti pa so vsi državni in samoupravni uradniki. Članov ima oblastni odbor najmanj 5, a največ 8. Predseduje mu predsednik, izvoljen iz same oblastne skupščine.

Sestanek skupščine skliče kralj s posebnim ukazom najmanj enkrat na leto, redovito na dan 5. novembra. Skupščina mora zborovati, dokler ne odobri budžeta. Oblastni odbor posluša seveda stalno ter ima svoje urade, kakor nekdanji deželni odbori.

Radičevci za priključitev Prekmurja Hrvatski

Stjepan Radić zahteva celo plebiscit.

»Doma« prinaša poročilo o Radičevih shodih v Prekmurju, od teh priključitve objavljajo nekako oficijozno stališče HSS glede Prekmurja in Prekmurcev, pri čemer utemeljuje radičevsko trditve, da Prekmurci niso Slovenci.

Ti prekmurški Vendi, pravi Radić, govore posebno narečje, ki je povsem blizu medijurnskemu in ki je bližji hrvatski zagorski kajkavščini kakor pa slovenskemu književnemu jeziku. Za Radića je tudi važno, da »madžarski kmetje in solana gospoda, ki je vsa ali večinoma madžarska, povsem pametno govore«, da zanje nima smisla učiti se v šolah slovenskega jezika, ker s slovenskim jezikom ne morejo iti niti v Čakovec niti v Varaždin, temveč da je zanje primernejše in lažje učiti se hrvatskega jezika, ki ga govori 80 odstotkov vseh državljani in je obenem tudi državni jezik.

Radić pravi nadalje, da stoji HSS na stališču, naj se ljudstvo v Prekmurju pota plebiscita izjavi, kam hoče, ker da sta njegova shoda v Murski Soboti in Dolnji Lendavi brezdvomno dokazala, da je že sedaj devet desetih seljaškega naroda za hrvatski jezik in za pripojitev k Medijurnju.

Končno pravi St. Radić: »Naši prijatelji, ki so na čelu SKS, so v tem vprašanju skoro enakaj slovenskim pučkarjem (klerikalcem). Mislimo namreč na slovensko solano gospodo, ki je v SKS. Ta gospoda se je dogovarjala, da bo prišla v Prekmurje in da bo v prisotnosti predsednika HSS vprašala tamošnji narod, ali se smatra za slovenski ali hrvatski narod. To vprašanje bi bilo neumno. Ta narod so do včeraj Madžari imenovali za Vende, v kolikor govorijo slovensko, a ostali so Madžari in to zelo samozavestni Madžari, kar so tudi danes. Hrvatsko ime kot oznaka narodnosti tu ni znano, pa tudi ne slovensko.

I Vendi i Madžari se imenujejo s skupnim imenom Prekmurci. Toda hrvatsko ime je postalo drago in spoštovano kot oznaka velikega seljaškega pokreta, ki uči in prinaša človečnost, pravico in mir. Razen te

ga so tudi zemljepisna lega, gospodarstvo, trgovina in bližina Varaždina ter Zagreba ustvarili klub vsemu službenemu prijatelju med narodom prepričanje, da ni samo najbolje, temveč tudi najpametnejše in najpravičnejše zahtevati upravno združenje s Hrvati in Hrvaški Ako Bog da, se bo to tudi kmalu zgodilo.

Mi se ne bomo bavili z jezikoslovnimi znanostmi St. Radića, ker jih lahko vsakdo primerno oceni, pričakujemo pa odgovor solane gospode v SKS na navedena Radičeva izjavljana Radić očividno pozablja, da se v slovenskih, torej tudi v prekmurških šolah otroci uče tudi srbsko-hrvatskega jezika in da je tudi slovensčina državni jezik, s katerim se ne pride lahko samo v Varaždin ali pa med zagorske kajkavce, ki so jezikovno dejansko bolj Slovenci kakor Hrvati, ampak po vsej državi.

Interesantna interpelacija o bračnem pravu v Sloveniji

Beograd, 17. novembra

Posl. dr. Milan Popović je vložil v Narodni skupščini interpelacijo na ministra ver, v kateri navaja, da se je karlovaški episkop Hariton Zeromski pritožil na arhijerejsko sinodo srbsko-pravoslavne cerkve v Beogradu, ker civilna sodišča v Sloveniji ne priznavajo veljavnosti zakonov (brakov) zakoncev bivših pripadnikov rimsko-katoliške cerkve, ki so bili prvotno poročeni po rim. katoliškem obredu ter so bili po prestopu v pravoslavno cerkev ločeni od pravoslavni cerkvenih sodišč ter ponovno poročeni. Sodišča v Sloveniji smatrajo novi zakon kot konkubinacijo ter se pri tem sklicujejo na določbe paragrafa 111 avstrijskega civ. zakonika, ki pravi: »Zveza veljavnega zakona med katoliškimi osebam se more prekiniti samo s smrtjo enega izmed zakoncev. Istotaki je nerazdružljiva zveza zakona, ako je samo eden izmed zakoncev v času sklenitve zakona pripadal katoliški cerkvi.« Iz besedila te zakonske določbe je razvidno, da se nanaša samo na katolike in ne na pravoslavne ter je z ozirom na to jasno, da sodišča v Sloveniji ne morejo razveljaviti pravoslavni zakonov. Omenjeni episkop se je pritožil tudi proti postopku katoliških cerkvenih oblasti v Hrvatski, ki ne priznavajo mešanih zakonov med katoliki in pravoslavni po pravoslavnem obredu ter si laste celo pravico razveljavljanja teh zakonov.

Arhijerejska sinoda je vse pritožbe predložila ministru ver, ki je s svojim aktom od 26. maja 1926 št. 5233 označil interpretacijo paragrafa 111 avstrijskega zakona po sodiščih v Sloveniji za pravilno.

Zato zahteva interpelant od ministra ver, naj odgovori v Narodni skupščini, ali smatra, da je akt od 26. maja v skladu s členom 12. ustave, po katerem so vse priznane veroljupni enakopravne, in kaj namerava podvzeti proti katoliškim cerkvenim oblastvom, ki razveljavljajo mešane zakone, sklenjene v pravoslavni cerkvi na ozemlju Hrvatske in Slavonije. Končno vprašuje, ali je pripravljen predložiti skupščini interkonfesionalni zakon, ki bi uredil vsa ta sporna vprašanja ter vzpostavil pravni red in enakopravnost med verami, priznanimi v naši državi.

Interpelacijski dan v skupščini

Predlog za spremembo poslovnika.

Beograd, 18. novembra. r. Na današnji seji je Narodna skupščina razpravljala o interpelaciji črnogorskega federalista posl. Vuletića radi nepravilne razporeditve kreditov za javna dela v Crni gori. Minister gradjevin je odgovarjal, da ni imel zadostnih sredstev na razpolago in da tudi glavna kontrola ni prevoščala odgovorila na razne intervencije. Posl. Vuletić je protestiral proti takemu postopanju in naglašal, da so bili krediti za Crno goro tako neznamiti, da se sploh ni moglo pričeti nobene delo.

V debati so govorili za Demokratsko zalednico posl. Rista Jović, za muslimane posl. dr. Behmen ter drugi poslanci, ki so vsi kritikovali poslovanje ministrstva javnih del. Na popoldanski seji je posl. Mokoljević ostro kritiziral vlado zaradi njene gradbene politike. Predlagal je dnevi red, ki obseva udeleževnost vlade na tem polju. Vlado politiko je branil radikal dr. Stojadinović, ki je predlagal prost prehod na dnevi red. Po kratki polemiki z opozicijo je minister gradjevin Vujčić sprejel predlog za prost prehod na dnevi red, ki ga je vladna večina tudi izglasovala, naka je bila seje zaključena.

Prihodnja seja bo jutri dopolne ob 10. Kot prva točka je na dnevnem redu predlog posl. dr. Ljube Popovića in tovarišev o spremembi člena 14. poslovnika. Predlog zahteva, naj bodo skupščinski odbori, ki so bili doslej izvoljeni za vsa funkcionska doba, izvoljeni odtlej le za eno zasedanje. Povod temu predlogu je dalo dejstvo, da ima vlada v nekaterih odborih, tako predvsem v zakonodajnem, nezadostno večino ali je celo v manjšini. Ti odbori so bili izvoljeni takrat, ko je bilo mnogo mandatov radičevcev že spornih. Druga točka dnevnega reda je volitev odbora za proučevanje zakonskega predloga poslancev dr. Behmena o držanju monopolnih kazni. Na dnevnem redu jutrišnje seje so tudi prošnje in pritožbe.

Znizanje potniške tarife?

Beograd, 18. novembra. p. Po informacijah iz krogov, ki stoje blizu prometnemu ministru, predvideva načrt nove potniške tarife znizanje nekaterih postavk. To znizanje se zlasti nanaša na brze vlake in na potovanja na večje razdalje. Zlasti se znizja prevoznina potnike III. razreda.

Direktna vozna tarila med Jugoslavijo in Bolgarijo

Beograd, 18. novembra. p. Med jugoslovenskim in bolgarskim prometnim ministrom se je dosegel sporazum, po katerem je s 15. t. m. stopila v veljavo tarifa za odpremo blaga z direktnimi tovarniškimi listi med postajami obeh držav.

Politične beležke

«Slovenec» logika

Včerajšnji »Slovenec« je zapisal, da so poleg radičevcev jutrovcu glavni krivci, da ni še prišlo do dobre notranje ureditve naše države. Ni izključeno, da bo »Slovenec« še kdaj zapisal, da so bili jutrovcu zavezniški St. Radića in njegovi republikancev, da so se jutrovcu borili proti vidovdanski ustavi, njeni izvedbi in samoupravnim skupščinam. Vse to je mogoče spriti splošno priznane »elastičnosti« klerikalne politike in njenega sedanjega mežikanja z radikalno stranko in zato smo tudi pripravljani na nova presenečenja v »Slovencu«. Sicer pa mora nekdo skrbeti za smeh in kratek čas.

Kaj dela ljubljanski škof v Beogradu?

»Slovenec« poroča, da je došel v Beograd ljubljanski škof dr. Jeglič z namenom, da zainteresira ministre in merodajne kroge na veliko nesrečo, ki je zadela v zadnjem času Slovenijo. Če je to res, potem bi bilo to znamenje, da je g. škof obupal nad 20 poslanci klerikalne stranke, da bi mogli izposlovati kako izdatno podporo za poplavljenca. Njegov korak bi bil v tem slučaju vse hvale vreden. Nihče pa naj nam ne zameri, ako izrazimo svoj dvom nad resničnostjo »Slovencevega« poročila ter vprašamo, ali ni morebiti ljubljanski škof potoval v Beograd radi razlastitve cerkvenih veleposestev v prid agrarni reformi in zemlje potrebnim kmetom, o čemer je po vseh iz Beograda razpravljaj na svoji včerajšnji seji min. svet. Zdi se nam, da so se g. škof nekoliko pozno spomnili poplavljenec in da jih bržkone tare samo skrb za njihovo veleposestvo v Gornjem gradu, ki so ga doslej znali skrbno varovati pred agrarno reformo, zakaj, ako bi jim bilo več za poplavljenca kakor pa za gornjegradske veleposestvo, bi se ravnali po sv. pismu, ki pravi: Če hočeš biti popoln, poiđi, prodaj premoženje svoje ter ga daj ubogim in imel boš zaklad na nebu. (Ev. sv. Matevža XIX. 21.)

«Slovenec» v ognju za radikale

Preteklo nedeljo je Sv. Pribičević na svojem shodu v Vel. Bečkereku povedal na naslov radikalov par ostrih in bridkih rešnic, pri čemer je tudi naglašal, da noče stopiti z razpadajočo radikalno stranko v nobeno kombinacijo. Radikalna »Samouprava« je naravno smatrala za potrebno odgovoriti, da radikalna stranka sploh ne pounja sodelovanja in sicer že radi tega ne, ker je predvsem potrebno, da opusti Sv. Pribičević svoje ideje o prečinih in prečinskih front. Vse drugo, kar piše »Samouprava« o Pribičeviću in politiki SDS, je v pomanjkanju vsakršnih drugih argumentov ponavljanje tistih fraz, s katerimi so se borili doslej proti sam. demokratom radičevci in klerikalci. »Slovenec« piše z ozirom na izvajanja »Samouprave«, da se iz njih jasno razbere, da za politiko sam. demokratov v naši državi ni več mesta, ker se je proti njej izrekla najmočnejša srbska stranka, ki daje naši državi politično smer! Ne glede na to, da sam. demokrati ne bodo hodili vpraševati radikalov in »Samouprave«, pa tudi ne klerikalcev za umestnost svoje politike, je vendarle značilno, da »Slovenec« pridno sekundira »Samoupravi«. Baš v trenutku, ko ona zahteva od Sv. Pribičevića predvsem opustitev prečanske gospodarske politike, katere cilj je enakopravnost vseh državljanov v dolžnostih in pravicah. Značilno je tudi to, da smatra »Slovenec« naenkrat obstoj kake stranke odvisen od mnenja oficijelnega organa radikalne stranke kot večinske srbske stranke. Videti je torej, da se dr. Korošćeva »gumilastika« prav naglo razteguje.

O Pašičevem povratku v vlado

Glede na pomirjenje med radikali, o katerem govore Pašičevi prijatelji, da ima za cilj Pašičev povratek v vlado, piše »Reč«: »Nikola Pašić in njegova radikalna stranka zvižgata na vsa načela v politiki. Včeraj je Nikola Pašić vodil politiko narodnega edinstva s Sv. Pribičevićem, danes vodi politiko sporazuma plemen s St. Radićem. Včeraj je vodil svobodolomsko kulturno politiko z dr. Gregorijem Zerjavom, jutri bo vodil klerikalno politiko z dr. Antonom Korošćem. Pašiču je vseeno, kakšna politika, glavno mu je imeti oblast v rokah. V moralni družbi bi oblast služila izvajanju kake določene politike, radikali pa so pripravljeni uporabiti oblast za izvajanje katerekoli politike, danes take, jutri diametralno nasprotna! Pomirjenje med radikali se smatra kot najboljšo sredstvo, da obdržijo radikali oblast v svojih rokah, zato se tudi s polno paro dela za pomirjenje.« Nadalje piše »Reč« o vseh, da se ima vprašanje Pašičevega povratka v vlado rešiti postopoma, in pravi: »Vsakdo ve in tudi vrabci živkajo na strelah, da je anketa proti Radu Pašiču pravzaprav anketa proti Nikoli Pašiču. Dokler se ta afera ne likvidira v Narodni skupščini in sicer ugodno za Pašiča je nemogoče na čelu vlade, četudi bi ne bilo drugih zaprek za njegov povratek. Zato skaj sedaj z vsemi silami prebroditi to prvo etapo, t. j. pomiriti radikale, da bi mogli zavzeti složno stališče v anketnem odboru in Narodni skupščini z ozirom na afero Rada Pašiča.« Končno pravi »Reč«, da bo Pašić vse sprejel, vse podpisal in se z vsakim poravnal, ako misli in upa, da se bo s tem povrnil na vlado in da se bo opral v anketnem odboru, ter vzklika: Počakajmo, da vidimo, ali se bo Pašić vrnil na oblast.

Shodi SDS v Vojvodini

Beograd, 18. novembra. p. Za nedeljo, 21. t. m., sta sklicana dva velika shoda samostojnih demokratov v Banatu, v Trepaji in Orlovcu, na katerih govori vodja SDS Svetozar Pribičević. Za nedeljo 28. so določena zborovanja v Bački, in sicer v Gospodincih, Nadalju in Zabalju.

Politične aktualnosti na Poljskem

Monarhisti se organizirajo. — Posledice volilnega izida v Sleziji. — Varnostna pogodba z Rumunijo. — Ustreljen komunistični voditelj. — Velik politični proces.

Varšava, 18. novembra. d. Na stanovanju kneza Janosa Radziwilla se je konstituirala stranka narodne desnice. Seje se je udeležilo nad sto zastopnikov veleposestev, industrije in znanosti. Krakovski konservativci so prišli skoraj polnoštevilo in so imeli več političnih govoroč. Njihova dosedanja politična smer je bila sprejeta kot osnovni program nove stranke. Nova konservativna stranka je sklenila, da je treba stremeti z vsemi silami za to, da se pridobe tudi ostali industriji, zlasti iz Lodza. Na sestanku so bile tudi volitve glavnega odbora varšavske skupine nove stranke. Za predsednika je bil izvoljen knez Radziwill, za namestnika poslanik Targowski, dr. Poplawski in odvetnik Suligowski, za tajnika pa dr. Bobrzyński. Knez Radziwill se je danes odpeljal v Lodz, kjer bo skušal doseči ustanovitev druge konservativne skupine s sedežem v Lodzu.

Varšava, 18. novembra. (be) Vlada je politična semkaj slezkega vojvode Grazynskega, da ji poroča o izidu volitev v Sleziji. Neugodni izid volitev v Gornji Sleziji je dal vladi povod za kaznovanje nekaterih uradnikov, ki volitev niso dovolj pripravili. Razmišljajo tudi, ali ne bi kazalo razdeliti Gornjo Slezijo in jo priključiti trem ali petim poljskim okrožjem. Na ta način naj bi prenehala biti posebna pokrajina. Z drugimi besedami: Gornja Slezija naj bi s tem izgubila avtonomijo.

Varšava, 18. novembra. (pr.) Zunanji in

Nov kurs rumunske zunanje politike?

Odkar je na vladi general Averescu, se od časa do časa ponavljajo vesti o važnih spremembah v rumunski vnani politiki. Trdilo se je, da namerava Averescu spremeniti smer svojih vnanjopolitičnih zvez, osobito da se misli nasloniti na Italijo.

Takoj ob nastopu svoje vlade je Averescu napovedal prijateljsko pogodbo z Italijo. Ta se je res podpisala v Rimu; Averescu se je sam potrudil v Italijo, da tam v direktnih razgovorih z Mussolinijem dopolni pogajanja. Vse se je zgodilo, kakor se je napovedovalo; toda efekt pogodbe je bil sprva v Rumuniji negativen. Vso javnost je osupnilo posebno pismo, ki se je objavilo kot dodatek k pogodbi in s katerim Italija izrecno naglašala, da se ne smatra vezano, priznati aneksijo Besarabije po Rumuniji. V tej točki pa so Rumuni najbolj občutljivi; zato je javnost v vsej Rumuniji vesti o vsebini pogodbe povečini sprejela z veliko nezadovoljnostjo.

Sele palogama se je vladi posrečilo dati tekstu pogodbe ugodnejšo interpretacijo v tem smislu, da se vprašanje priznanja Besarabske aneksije uredi s posebnim dodatkom in pomeni navedeno pismo le — osvoje za to dopolnilo.

Baš v zadnji dobi pa se zgoščujejo vesti, da namerava Rumunija skleniti z Italijo vrsto novih pogodb, ki naj dopolnijo že obstoječo prijateljsko pogodbo. Te dopolnilne pogodbe naj dajo dobro podlago za čim tesnejše sodelovanje med obema državama v trgovinskem in ekonomskem pogledu; pojavile so se celo že vesti o predstoječem vojaškem paktu med njima. Toda malo je treba politične uvidenosti, da se spozna neutemeljenost takih in sličnih napovedi o vojaški zvezi med latinskimima sestrami, zakaj zanjo manjkajo še malodane vsi pogoji. Zdi se, da so izdatno pretirane tudi napovedi o tem, da se misli Rumunija preorijentirati v svoji vnani politiki, da hoče Averescu opustiti francosko orijentacijo in se prepustiti vodstvu Italije.

Predvsem se ne sme prezreti, da pomeni le normalno izpopolnitev obstoječih pogodb, ako se izvede tudi ureditev raznih ekonomskih odnošajev med obema državama. Saj je taka danes na splošno smer evropske mednarodne politike. Da se bo, kakor se zadržuje, tudi na zunaj afirmiral prijateljstvo med Rimom in Bukarešto v obliki oficijelnega medsebojnega poseta vladarjev, ima vsekakor močen politični povdarek. Ali Rumunija se nahaja v takem položaju, v takem sosodstvu, da se ne more v vsej svoji politiki nasloniti samo na Italijo, da ne more opustiti svojih dosedanjih zvez in prijateljev, kakor bi tudi nekateri to želeli, osobito — v Rimu, Specijalno balkanskih in podonavskih problemov rumunska diplomacija ne bo mogla reševati drugače, nego z dosedanjimi svojimi zavezniki; in prav isto velja glede odnošajev do Rusije. Seveda pa bodo v Bukarešti skušali imeti čim več dobička od italijanske težnje, izbrati si v Rumuniji zaveznika, s katerim se naj osnuje nekaka predominantna vloga na Balkanu in v Podonavju. Za take visokoleteče sanje so imele Rumuni vedno svoj smisel, dasi bi bili lahko vedeli, da na Balkanu za rumunske hegemonistične fantazije tudi z italijansko pomočjo ne more biti realne osnove.

Vzpričo tega je treba sprejemati s primerno rezervo vesti o italijansko-rumunskih načrtih. Hočeš ali nočeš morajo v Bukarešti voditi tako politiko, ki odgovarja dejanskim interesom države.

Nesreča

Bukarešta, 18. novembra. (be.) Na Crnem morju se je zaradi eksplozije parnih kotlov potopil ruski parnik »Skandinavija«. Pri tem je utonilo 40 moških posadke.

voini odbor senata sta na skupni seji razpravljala o garancijski pogodbi z Rumunijo. Poročevalec Kinowski je naglašal potrebo zavarovanja vseh državnih mej in ohranitve načela locarnskega pakta. Več senatorjev je reklamiralo, da rumunska vlada še ni plačala odškodnine poljskim posestnikom za zemljo, odvzeto z agrarno reformo v Rumuniji. Senator Lublinski je predlagal, naj se garancijska pogodba ratificira le za eno leto, ako Rumunija tega vprašanja takoj ne reši. Poljski poslanik v Bukarešti, ki se je udeležil te seje, je protestiral proti predlogu Lublinskega, naka je odpadlo glasovanje in se je odbor odgodil do prihodnjega tedna.

Varšava, 18. novembra. (pr.) Neznanci so ustrelili na cesti komunističnega voditelja Anyszewskega.

Varšava, 18. novembra. d. Pred okrajnim sodiščem v Vladimirju Volinskem se je začela ogromna kazenska razprava proti 150 Ukrajincem, ki jih dolže, da so pred dvema letoma organizirali obojebozen vstajo, ki je imela namen, odtrgati Volinjo od Poljske. Med obtoženci je mnogo inteligence, med njimi nekaj odvetniških kandidatov iz Lvova in več visokošolcev. K razpravi je povabljenih okrog 500 prič. Proces bo trajal najbrže dva meseca. Ker sodišče ni dovolj veliko, se vrši razprava v veliki šoli. Red pred poslopijem vzdržujejo močni oddelki policije in orožnikov. Obtožence brani razen ukrajinskih tudi nekaj poljskih odvetnikov.

Kritičen politični položaj v ČSR

Praga, 18. novembra. s. V sled prekinjenja pogajanj med Slovaško ljudsko stranko in ministrskim predsednikom Švehlo se je političen položaj zelo poostrel. Ministrski predsednik Švehla je v pogajanjih odklonil, da bi ministrstvo za Slovaško zasedel pristaja Hlinke. Klub slovaške ljudske stranke bo o svojem nadaljnjem postopanju, zlasti o tem, ali bo glasoval za proračun, še sklepal. Za sedaj se ne more računati z vstopom Slovakov v vlado, vendar pa pričakujejo Slovaki, da bo Švehla v kratkem stopil z njimi v stik.

Praga, 18. novembra. k. Kakor izve »Venkov« od merodajne strani, se nadaljujejo pogajanja Slovaške ljudske stranke z ministrskim predsednikom Švehlo. V poslanski zbornici razširjene vesti, da se je ta akcija izjalovila, so brez podlage.

Praga, 18. novembra. k. Kakor poroča lokalna korespondenca, bo zunanji minister dr. Beneš od svojega zdravstvenega dopusta v Franciji odpotoval v Ženevo k zasedanju sveta Društva narodov.

Praga, 18. novembra. (pr.) Zbornica je odstopila danes devono reformno finančnemu odboru, da jo prouči. Jutri začne zbornica proračunsko debato, ki utegne biti zelo zanimiva.

Praga, 18. novembra. (pr.) Prosvetni minister dr. Hođa je vložil tožbo proti glavnemu uredniku Jaroslavu Stranskemu zaradi afere Koburžanov.

Izročitev čsl. zlate sablje generalu Hadziću

Beograd, 18. novembra. p. Opoldne se je vršila na českoslovaškem poslanstvu svečana izročitev zlate sablje generalu Hadziću, bivšemu poveljniku prve dobrovoljske divizije v Dobruđzi, ki mu jo je poklonil českoslovaški vojni minister general Srovy. Na svečanosti je imel govor českoslovaški poslanik Šeba, par topih besed je spregovoril tudi českoslovaški ataše polkovnik Mezl, vojni drug Hadzićev. General Hadzić se je prisrčno zahvalil za počastitev, naka je bila kratka zakuska, pri kateri so bile izrečene napitnice kraljevskemu domu in českoslovaški republiki.

Uradništvo za obrambo svojih pravic

Zagreb, 18. novembra. n. Nocoj je bil v dvorani bivšega hrvatskega sabora sestankom delegatov 28 skupin državnih in občinskih nameščencev. Sklenili so uvesti veliko potezno akcijo proti nameravani reviziji uradniškega zakona. Za 30. t. m. je določeno, da se sestanejo v Zagrebu delegati vseh uradniških organizacij Jugoslavije, kjer naj se sklenejo novi koraki za obrambo uradniških interesov.

Nemški državni zbor

Berlin, 18. novembra. (be.) Seja državnega zbora, ki je bila določena za ponedeljek in na kateri naj bi se začela velika debata o zunanji politiki, je bila odgodena do tovrka, ker so nekateri socialistični voditelji odpotovali v Luxemburg k pogajanjem.

Iz sovjetske Rusije

Moskva, 18. novembra. (pr.) Konferenco komunistične internacionale bo namesto Zinovjeva otvoril Buharin. Z novim afganjskim poslanikom mirzo Mohamedom je došla semkaj deputacija afganske vojske z načelnikom generalnega štaba Mohamedom Omarjem, ki bo studirala ustroj sovjetske vojske.

Ogromna ponzverba

Dunaj, 18. novembra. (pr.) Podonavska parobrodna družba je odkrila ponzverbo v znesku 15 milijard papirnatih kron (1.5 milijonov šilingov — 12 milijonov dinarjev), ki sta jo izvedla dva uradnika družbe in sedaj pobegnila. Ta dva uradnika sta s ponzverjenim denarjem uvedla vožnje z mo torinji čolni po Donavskem kanalu, kupovala veleposestva in potovala po Ameriki. Goljufijo sta izvedla tako, da sta gotovino zamenjala z začasnimi boni za nuje ne nabave.

ZBIRAJTE MILODARE ZA POPLAVLJENCE!

Naši kraji in ljudje

Novo življenje v Zvezi trgovskih gremijev

Včeraj se je vršil v Celju izredni občni zbor Zveze, ki je izvolil novo vodstvo. Kandidatura g. Jelačina se ni niti pojavila. Stanovske trgovske organizacije zahtevajo takojšnje sklicanje Zbornice TOJ.

Celje, 18. novembra.

Se je v spominu na kakšen način se je izvršil poleti občni zbor Zveze trgovskih gremijev in kako je takrat uspel dotedanji predsednik Jelačin ml. navzlic evidentnemu nezaupanju v vrstah trgovskih organizacij si očuvati vodstvo Zveze. Proti famoznim volitvam so bile podane številne pritožbe, toda intrigantom je uspelo zadržati njihovo pravilno rešitev. Medtem so prišle volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo in organizirano trgovstvo je na demonstrativen način izkazalo g. Jelačinu svoje nezaupanje. Njegova lista je na celi črti propadla. Da se situacija tudi v Zvezi, kjer je bilo zastalo vse delo, razčisti, je večina odbornikov odstopila ter tako dala duška svojemu prepričanju, da z g. Jelačinom ni več mogoče sodelovati. Tako je izsilila končno tudi njegovo demisijo in sklicanje izrednega občnega zbora, kateri naj bi izvolil novo vodstvo Zveze. Ta občni zbor se je vršil danes v Celju ter je potekel v najlepšem soglasju. Kandidatura g. Jelačina se naravno pred stanovsko zavlednimi trgovci ni mogla več pojaviti.

Izrednemu občnemu zboru je prisostvovalo 92 delegatov. Ob 10. dopoldne se je vršila predkonferenca, ki je pripravila vse predloge za popoldansko zborovanje.

Ob 2. popoldne se je pričelo v mali dvorani Narodnega doma zborovanje, ki ga je vodil načelnik Gremija trgovcev v Mariboru g. Vilko Weixl. Velikega župana mariborske oblasti je zastopal šef trgovskega oddelka sekc. svetnik dr. Ratej.

V smislu sklepa občnega zbora v Kranju je zbor delegatov najprvo odobrila spremembo Zvezinih pravil. Soglasno je bila sprejeta sledeča določba:

Mandati se razdele sorazmerno na obe oblasti v Sloveniji. Predsednik se izvoli za tri leta, menjaje iz ljubljanske in mariborske oblasti. Za dobo, ko je predsednik iz mariborske oblasti, vodi

posle poslevoedeči podpredsednik iz Ljubljane. Sedež Zveze ostane v Ljubljani.

Nato so se vršile volitve. Soglasno je bil izvoljen sledeči novi odbor: Vilko Weixl iz Maribora, Rudolf Stermečki iz Celja, Janko Klun iz Slovenjgradca, Ludvik Brumen iz Murske Sobotice, Franjo Sirc iz Kranja, Anton Umek iz Brežic, Leopold Fürsager iz Radovljice, Ivan Gregorc, Jurij Verovšek, Ivan Kostevec, Ernest Heng, Josip Kavčič, Vilko Turk, Peter Šterk in Fran Zebal, vsi iz Ljubljane. Namestniki: Edmund Kastelic iz Novega mesta, Stanko Lenarčič iz Logatca, Vilko Berdajs iz Maribora, Pavel Fabiani, Rudolf Zorc in Brežici, Leopold Fürsager iz Radovljice, Ivan Gregorc, Jurij Verovšek, Ivan Kostevec, Ernest Heng, Josip Kavčič, Vilko Turk, Peter Šterk in Fran Zebal, vsi iz Ljubljane. Preglednika: Ludovik Kuharič iz Ormoža in Avgust Volk iz Ljubljane.

Novi odbor se bo na prvi prihodnji seji konstituiral in izvolil predsednika in ostale funkcije. Vodil bo ob enem posle do prihodnjega rednega občnega zbora, ki se bo vršil aprila 1927. v Ptujju.

Tajnik Zveze g. Mohorič je podal nato tajniško poročilo ter podrobno očrtal delovanje prometne konference v Beogradu.

Pri slučajnostih je predlagal g. Petrovar, da stopi predsedstvo v stik s sedanjim lastništvom »Trgovskega Lista« glede prevzema lista s strani Zveze trgovskih gremijev Če pa bi se to ne moglo izvesti, potem naj začne Zveza z novim letom izdajati lastno glasilo. G. Kavčič je predlagal resolucijo na trgovsko ministrstvo, v kateri se zahteva takojšnje sklicanje novo izvoljene Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Oba predloga sta bila sprejeta soglasno.

Izredni občni zbor Zveze trgovskih gremijev se je izvršil v najlepšem soglasju in enotnosti, prvič po več letih. To pač dokazuje, da se bo začelo v Zvezi novo življenje, resno delo na stanovskem in gospodarskem polju.

Aleksander Hudovernik novi predsednik CMD.

V sredo se je vršila pod predsedstvom namestnice prvomestnika Ciril-Metodove družbe, gospe Franje doktor Tavčarjeve, prva vodstvena seja CMD po smrti blagopokojnega dolgoletnega prvomestnika g. Andreja Senekoviča. Za predsednika je bil soglasno izvoljen častni član in 20 letni zaslužni družbeni blaginik, g. Aleksander Hudovernik, notar v Ljubljani, za blaginika pa ravnatelj g. dr. Janko Kersnik.

Novi predsednik CMD je slovenski javnosti dobro znan narodno-obrambni delavec. Na njegovo inicijativo je bil ustanovljen kot odgovor na Roseggerjev fond narodno-obrambni sklad CMD, ki je narasel sedaj že na preko 143.000 dinarjev. Ko je Südmarka segala po slovenski zemlji, je osnoval protidružstvo Branibor, kateremu je bil predsednik. Dolgo vrsto let je predsedoval podružnici CMD za kostanjeviški okraj, po preselitvi v Ljubljano l. 1906. pa je stopil v družbeni glavni odbor in sprejel blaginjski posel, ki ga je opravljal vse dosedaj z veliko požrtvovalnostjo in vestnostjo. Na zadnji skupščini CMD, ki se je vršila letos meseca septembra v Rogaški Slatini, je bil v priznanje za slug za CMD izvoljen soglasno častnim članom.

Zborovanje SDS na Jesenicah

se bo vršilo

v nedeljo, dne 21. novembra ob 3. popoldne v dvorani restavracije »Pri mesarju«. Poročata nar. poslanec dr. LJUDEVIT PIVKO in bivši minister dr. AL. KRAMER.

Krajevna organizacija SDS na Jesenicah.

Klic od Drave

Prebivalstvo ob Dravi, zlasti v njenem toku od Ptuja naprej proti Čakovcu, je v stalni nevarnosti, da Drava ob priliki večjih poplav odnese cele komplekse rodovitne zemlje. Leta 1906 je dala Avstrija napraviti zlasti pri Pušencih blizu Ormoža in naprej dobre regulacijske naprave s pomočjo tamošnjega prebivalstva. Ker so bile mestoma te naprave od hudobnih ljudi, zlasti ravno pri Pušencih, namenoma poškodovane, je Drava začela prodirati skozi regulacijske naprave ali bure in obstaja vedno večja nevarnost za tamošnja zemljišča na levem bregu. Že sedaj je bura, ki je dolga okoli 2 km, na dolžino dobrih 30 metrov pri Pušencih od Drave prodira in prehaja voda v velikih množinah zopet preko polja. Regulacijska dela v tem odseku Drave so izročena hidrotehniškemu oddelku v Varaždinu, ki pa se neprestano izgovarja, da nima na razpolago potrebnih kreditov in se pokvarjene regulacijske naprave ne popravljajo, vsled česar postaja nevarnost vedno večja.

Zaljubljen je resnica ta, da se popravila puščajo v nemar samo na levi strani Drave, torej na slovenski strani, dočim se

regulacijska dela na hrvatski strani redno vrše, vsled česar samo ob sebi razumljivo raste nevarnost baš za levi breg Drave. Kmetje v slovenskih vaseh pri Pušencih so pripravljani sami kolikor mogoče največ žrtvovati, vendar žalobog ne naljejo poslušnih ušes. Zato se obračajo tem potom na zastopnike naroda, predvsem na narodnega poslanca g. dr. Pivka, da se v novi proračun vnese na vsak način čim večja vsota za regulacijska dela na Dravi pri Pušencih in pri Središču. Opozarjajo pa na nevarnost tudi merodajne kroge, da ne bo tudi tukaj prepozno, kakor je bilo ob priliki letošnjih povodnji v Volvodini.

„Moja ljubica iz Pariza“

Pikantna šala o možu, kateri je prevaril svojo ženo — baš z njo... Ronald Colman kot ljubavnik, katemu je težko zbrati... Pikantni film o neobičajni zakonski nezvestobi!

DANES: KINO »DVOR«.

Primožičev morilec že v Ljubljani v zaporu

Umor radi borih 9000 Din. — Morilec 21letni Branko Pintar.

Ljubljana, 18. novembra

Skoro teden dni je razburjalo javnost težko vprašanje, kdo je morilec sejmara Karla Primožiča in kje se skriva. Danes dopoldne pa je bila ta tajnost mahoma razkrita.

Iz doljenjskega osebnega vlaka, ki prihaja v Ljubljano na glavni kolodvor ob 10.30 dopoldne, je poleg drugih pasažirjev izstopila tudi eskorta, obstoječa iz dveh orožnikov, med katerima so opazili gledalci močno vkleknjenega visokega mladega fanta, poleg njih pa policijskega nadzornika g. Zajdelo. Eskorta je gledala, da se očem radovednežev čim prej umakne in odšla je v naglici po Mik'oviševi cesti do justišne palače, kjer so se zaprla za njo težka vrata, ki vodijo do zaporov.

Po mestu je takoj završalo: »Pripeljali so Primožičevega morilca!« Senzacionalna vest je šla kot blisk po vsem mestu. V popoldanskih urah se je vsa konverzacija ljudi na ulici in v lokalih sukala samo okrog tega dejstva.

Ljubljanska policija ima topot zabeležili res izredno lep in liter uspeš. Kriminalni aparat je deloval brezhibno, dasiravno so takoj po odkritju strašnega zločina vodile sledi za zločincem v razne smeri, oziroma je policija sprva stala pred zelo zamotanim slučajem. Sele po zaslišanju okoli 30 prič, ko je policijski agent Turin odkril glavno pričo sejmara Simončiča, ki se je 4. t. m. mudil na obisku pri Primožiču in v njegovem stanovanju našel pri vinu še nekoga mladega človeka, je preiskava krenila v določeno smer. Tekom pogovora je g. Simončič zvedel, da je Primožičev obiskovalec mesar in sicer iz Lokve pri Delnicah na Hrvaškem.

Kakor smo v svojih poročilih že omenili, se je Primožič na večer usodnega dne povsod kaj hitro poslovil, izgovarjajoč se, da ima doma obisk. Toda spat je prišel kljub temu precej pozno. Zločin se je torej moral zgoditi ponoči. Po izvršenem umoru se je storilec zadržal skoro ves dan v Ljubljani in se šele nato odpeljal Kam? Policija je na podlagi zbrane materialja ugotovila, da se je vrnil bržkone nazaj, odkoder je prišel in sicer na Hrvaško. Že predvčerajšnjim je odšel policijski nadzornik Fran Zajdelo po sledovih za zločincem. Čepeljal se je na Dolensko, preko Karlovca in včeraj dopoldne prispel v Lokve pri Delnicah. Oglasil se je kot navaden potnik pri nekaterih trgovcih in ugotovil, da se nahaja ta in ta doma v svoji mesnici. Pozneje se je zglasil pri županu, mu kratko pojasnil, za kaj gre in čemu prihaja. Nato je župan dogovorno z njim povabil zasledovanca k sebi, kakor bi šlo za neko obrtno zadevo. Nekoliko pred 13. uro se je povabljenec res pojavil v županovi gostilniški sobi, kjer je gospod nadzornik po nekaj brezpomenih besedah župana prijel povabljenca za rokav in ga popeljal v drugo sobo.

Hipoma se je v roki nadzornika zasvetil revolver, naperjen na njegov vis-a-vis in začul se je rezek glas: »Branko Pintar! V imenu postave ste aretirani! Dobro veste, kaj imate na vesti. Sedite za mizo in odgovorjajte na vprašanja!« Pintar je prebledel in nadzornikovu pozivu takoj sledil. Nadzornik je zagrabil stvar kar v sredini in vprašal brez vsakega posebnega uvoda: »Kje imate ključce?« Presenečen Pintar je odgovoril brez pomisleka s tresočim glasom: »Doma, gospod!« — In listnico? Košček je imam jaz!« je spraševal dalje nadzornik ter mu pokazal jezik predala Primožičeve listnice, ki so ga našli v sobi umorjenega — »Tudi to imam doma, vse skupaj imam doma!« je odgovorjal aretovanec, tresoč se po vsem životu in z nervoznim usmevom na obrazu.

Obtoženčeva krivda je bila s tem navimnim priznanjem seveda že dokazana. Medtem sta prispela iz Delnic dva orožnika, ki sta prevzela aretovanca v svoje varstvo. Skupno so nato odšli v Pintarjevo stanovanje in res tamkaj našli dva Primožičeva ključa in listnico. Zvečer je eskorta odšla na železniško postajo in zločinec je nastopil pot v Ljubljano. V vlaku je bil ves čas vožnje miren in je zrl mrko pred sebe. Na redka vprašanja je odgovarjal samo kratko. Prišedši v Ljubljano, so ga spravili takoj v policijske zapore v justišni palači, kjer danes prenočuje, močno zastražen. Pintar danes ni bil zaslišan, ker je bil preveč utrujen in bo sestavljen z njim generalni zapisnik šele jutri.

Vendar pa so ugotovile perfektno že v toliko, da je Pintar takoj naslednjega dne po umoru kupil v trgovini Šmalc na Marjiniem trgu nov kloboč. Nato je odšel k svojemu prijatelju Jos. Šturmu na Gospo-svetsko cesto št. 10., ki je tudi mesar, in ga povabil s seboj v Lokve, češ da je rehabilitiran, ker je v banki dvignil denar in bo sedaj svojim upnikom lahko poplačal dolgove za živno.

V Ljubljani je nakupil tekem dneva tudi za okrog 1000 Din raznega mesarskega orodja, ki ga je vzel s seboj, nakar sta se s prijateljem odpeljala na Hrvaško v Lokve, kjer je imel Pintar svojo mesarijo. To je prevzel po svojem, pred nekaj meseci umrlem gospodarju, ker pa je imel v vasi konkurenta, dobro situiranega mesarja in ker je bil sam v svojem poslu precej neokreten, mu je predla slaba. Pri kmetih se je zadolžil in živine ni plačal. Dne 2. ali 3. t. m. se je oglasil pri svojem znancu, stolarju Krašovicu v Lokvah, Slovencu, doma iz Vrhnike, ter mu dejal, da se odpelje v Ljubljano po denar. Že 5. t. m. pa je dobil Krašovic od njega iz Ljubljane brzojavko, da je na potu domov in da je denar dobil. V Ljubljani se je sešel s Primožičem pri Zalazniku na Starem trgu in sicer potom pismenega dogovora. S Primožičem sta se poznala že pred mesecem februarjem, predno je Pintar odšel v Lokve, ko se je še učil pri mesarju Tonju na Poljanski cesti.

Z eskorto je prišel v Ljubljano tudi mesar Šturm, ki bo v procesu nastopal kot glavna priča, ki ga pa Pintar seveda ni uvedel v svojo grozno skrivnost. Na podlagi dosedanjih ugotovitev policije je postal Pintar roparski morilec za ubogih 9.000 Din. Branko Pintar je šele 21 let star in rojen na Vranskem.

K občnemu zboru ZKD. v Mariboru

Leto dni je minulo, kar je bila ustanovljena v Mariboru Zveza kulturnih društev kot posestrima Zveze v Ljubljani. Ni mnogo leto dni, alj je važno. In ni toliko važno radi zunanjih uspehov, kolikor radi ideje, ki je to Zvezo ustanovila in si osvaja družstvo za družtvom. V Zvezi so društva, ki delujejo že nad 60 let, in društva, ki so bila ustanovljena komaj pred mesecem dni. Od ustanovitve Slovenske čitalnice v Mariboru, ali Narodnega prosvetnega društva v Mali nedelji pa do Javne ljudske knjižnice pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu alj do tamburaškega zbora »Dravinla« v Zbelovem pri Poljčanah je dolga doba prosvetnega dela med Slovenci ob severni meji divne zemlje Jugoslovenov.

Kakor zlat solnčni žarek je svitilo nesebično, požrtvovalno delo naših narodnih buditeljev in voditeljev v mračnih suženjskih dneh Slovencev in vzbujalo in srca naroda narodno zavest in ponos. Narodno prosvetno delo nas je vedržalo, nam odpiralo vrata v bodočnost in nas pripravljalo na njo. Ustanovljala so se društva: pevška, bralna, izobraževalna, čitalnice. Narod se je zbiral okrog prosvetnih ognjišč in se izobraževal ker so ga čas in razmere privedle do prepričanja, da more le izobražen narod zahtevati pravice in jo le izobražen narod dobi bodisi na političnem, gospodarskem ali kateremkoli polju. Bilo je dela, bilo je borbe na krvavih poljanah, a nič manj borbe z »uma svitlim mečem«, da je dosegel narod — ujedinjenje. A treba bo še borb ob prosvetnih ognjiščih, da bo dosegel narod duhovno ujedinjenje.

Ko so se ustanovljala prva društva na naših tleh, se je vodila borba ob teh prvih prosvetnih ognjiščih za ujedinjeno Slovenijo, a v tem minulemu letu, ko so se narodno-napredna društva združila v Zvezo prosvetnih društev, se je pričela skupna, smotrna borba za duhovno ujedinjenje vsega naroda na jugoslovenskih tleh. Skupno kulturno delo je pričelo. In to delo bo uspešno, ako se bomo zavedali, da smo zdravi in krepek narod, ki ima svojo bodočnost, in ako bodo naši voditelji delali plemenito in požrtvovalno za narodno in splošno korist. Ako pa bo delo pričelo kazati znake samopačnosti, okoriščenja in izrabljanja, potem bo to viden znak razpada in propasti.

Da bodo uspehi kulturnega dela trdni in trajni, pa je potrebno enotno pojmovanje Boga in sveta, pravice in morale, družbe in zakonov, nlenega razvoja, pravo pojmovanje gospodarstva. Življenja v občeh in vseh vrst umetnosti. Vse to se mora slagati in isti duh naj preveva in vodi vse. Vsaka ideja in vsak pokret pa se mora slagati z interesi naroda in s t. m., kar je za njegov razvoj in njegovo bodočnost potrebno.

Minilo je leto, bilo je nekaj uspehov, kolikor je pač mogoče govoriti o uspehih na početku organizacije s tako velikim ciljem, kakor ga hoče doseči Zveza. Ali uspehov bo več in tudi cilj bomo dosegli, ako bodo vsa društva in vsi kulturni delavci vzeli za geslo besede nesmrtnega Dostojevskega, ki jih je zapisal, ko je zapustil ječo:

»Več vere, več sloge je treba in če se pridruži še ljubezen, se doseže vse.«

Anton Skala

Spominjajte se nesrečnih nopolavljencev!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama
Začetek ob 20 uri zvečer.
Petek, 19. novembra: »Joy«. Red C.
Sobota, 20.: »Drugi breg«. Delavska predstava pri znižanih cenah.
Nedelja, 21.: ob 15.: »Skopuh«. Izv.
Ponedeljek, 22.: »Slaba vest« B.
Ljubljanska opera.
Začetek ob pol 20. uri zvečer.
Petek, 19.: Zaprtlo.
Sobota, 20.: »Seviljski brivci«. Gostuje Rudolf Bukšek. E.
Nedelja 21.: ob 15.: »Tannhäuser«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.: »Terezina«. Opera. Izv.
Ponedeljek, 22.: Zaprtlo.
Mariborsko gledališče.
Petek, 19.: Zaprtlo.
Sobota, 20.: »Pagliacci« in »Bastien in Bastienne«. B.
Nedelja, 21.: ob 15.: »Veronika Deseniška«. Znižane cene. Ob 20.: »Lepa Helena«. Premijera.
Celjsko gledališče.
Torek, 23.: »Periferija«. Začetek ob 20.
Sentjakobski gledališki oder
Sobota, 20.: »Hlapci«. Ob 20
Nedelja, 21.: »Hlapci«. Gostovanje na Viš. Ob 20.

Je glavne vloge so v rokah ge. Medvedove, gdč. Mire Danilove in gdč. Vide ter gg. Drenovca, Peška in Povheta. Zvečer ob 8. pa se poje v operi Strausova opera »Terezina«, koje snov je zajeta iz Napoleonevega življenja. Začetek večerne operne predstave je izjemoma nastavljen na 8. uro. Predprodaja vstopnic za vse te predstave pri dnevnih blaginji in operi.

Kapelnik dr. Josip Cerin izvaja v ponedeljek, dne 22. t. m. kot prvo točko svojega simfoničnega koncerta Beethovnovo overture k operi »Fidelio«. Leta 1803. se je izvajal na Dunaju Beethovnov oratorij Kristus na Oljski gori trikrat zaporedoma. Ta, za takratne razmere izredni uspeh je navdušil mojstra, da je komponiral dramatično delo — svojo edino opero Fidelio, ki je bila govora leta 1805. K tej operi je napisal Beethoven nič manj kot 5 overture izmed katerih so nam ohranjene le štiri. Prva overture se je izvajala ob priliki prve uprizoritve opere Fidelio, ki se je izvršila v privatnem krogu, v palači kneza Lobkovic. Takrat so overture odklonili, češ, da je predloga in prekomplcirana. Za prvo javno uprizoritev te opere, ki se je izvršila v Theatru an der Wien 20. novembra 1805, je napisal mojster novo drugo overture. Nato je bila »ela opera popolnoma nanovo predelana in dobila je tudi novo tretjo overture, ki nosi navadno ime »Leonora« in katero poznajo vsi pod naslovom »Velika overture«. Ta je bila napisana leta 1806. Leta 1807. bi morali uprizoriti Fidelio v Pragi in za to priliko je napisal mojster zopet novo overture, katera pa je bila založena in jo je našel njegov založnik Haslinger šele leta 1835., nakar jo je tudi izdal. Peto Fidelio overture v eduru, katera se igra tudi na našem koncer-

tu, pa je bila napisana leta 1814., ko je Beethoven vdrugič popolnoma predelal svojo opero. Zanimivo je, da se je overture k operi Fidelio izvajala v Ljubljani na koncertu Filharmonične družbe dne 19. januarja 1821. Katera overture je bila, se ne da ugotoviti. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Premijera »Lepa Helena«, na mariborskem odru je v nedeljo, 21. t. m. Duhovita Offenbachova glasba je prepletana z izredno komičnimi prizori, ki parodirajo starogrške razmere, njih moralo in mitologijo, njih kraje in junake ter prebrisanost njihovih svečnikov. Umetniško vrednost te klasične opere dokazuje pač najbolj okolnost, da je še danes repertoarna opera mnogih gledališč, in da jo je vzel celo Reinhardt in Hudožestveni teater v Moskvi na svoj repertoar in žel ž njo velike uspehe.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo popoldne ob 3. se uprizori Oton Zupancičeva tragedija »Veronika Deseniška«. Nudi se tudi okoličano izredna prilika, da posejto te predstave, posebno ker imajo oni iz daljnješih krajev ugodne zveze z vlakom. Ob 8. zvečer se pa uprizori duhovita Offenbachova opera »Lepa Helena«.

Sentjakobčani ponove v soboto ob 8. zv. Cankarjevo dramo »Hlapci«. Sodelujejo gg. Kolak, Kunc, Smerdu, Držaj, Lavrič, Rebolj, Pleničar, Gnidovec, ter dame: Varkovska, Zagarjeva, Spendetova, Petelinova itd. Predprodaja vstopnic v kavarni Zalaznik. — V nedeljo 21. t. m. gostujejo Sentjakobčani s »Hlapci« na Viču.

Slovenske narodne pesmi v Pragi. Na programu radijevega razglasa v Pragi so bile nedavno slovenske narodne in umetne pesmi za tamburaški zbor, ki so žeskevu občinstvu jako ugajale po svoji melodičnosti.

Domače vesti

* **Napredovanja in imenovanja v državni službi.** Ministrstvo notranjih del je postavilo komisarija Vladimira Suša, referenta pri velikem županu v Mariboru in komisarija Vatroslava Ondriško, upravitelja sreza Prelož za vladna tajnika v sedmi skupini prve kategorije in pripravnika Jakoba Počkaja dodeljenega srezkemu poglavarju v Dolnji Lendavi za komisarija v osmi skupini prve kategorije, vse na dosedanjem službenem mestu. Z dekretom ministrstva notranjih del so bili orožniški naredniki Franc Covník, Luka Velj in Alojzij Metlikovec postavljene na pisarniške uradnike v politično upravni službi mariborske oblasti in dodeljeni v službovanje velikemu županu odnosno srezkemu poglavarju v Štariju pri Jelšah odnosno srezkemu poglavarju v Dolnji Lendavi.

* **Iz sodne službe.** Imenovani so: Irena Apatič za pisarniško pomočnico s pravicami zvanicihka 3. skupine pri okrajnem sodišču v Dolnji Lendavi; Luka Kekec, jetniški paznik, za višjega jetniškega paznika s pravicami zvanicihka 1. skupine, in žandarmerijski narednik Anton Videčnik za jetniškega paznika s pravicami zvanicihka 3. skupine, oba pri okrajnem sodišču v Mariboru. Zemljoknjižni izpit je napravil pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani pisarniški pripravnik Josip Hönigman, prvi pisarniški izpit pa pisarniški pripravnik Matija Majcen.

* **Napredovanje rezervnih oficirjev.** S kraljevim ukazom so napredovali naslednji rezervni oficirji in sicer v pehoti: v čin kapetana 1. razreda Alojzij Trstenjak, dr. Leopold Bučar in Leon Lindtner; v čin kapetana 2. razreda Fran Vizjak, Ivan Mihler, Fran Brglez, Slavko Bravničar in Josip Košir; v čin poročnika Pavel Košček, Mirko Stojanc, Ivan Zorc, Peter Bergant, Andrej Furlan, Bogdan Pogačnik, Viktor Engelsberger, Vladimir Kapus, Viktor Jurko, Ivan Lovrenčič, Viktor Marčič, Anton Lisec, Maks Vedernjak, Timče Novak in Peter Plavec; v sametnih službi: v čin kapetana 1. razreda dr. Leopold Ješe, dr. Mirko Čermič in dr. Fran Kolterer; v čin kapetana 2. razreda dr. Fran Kogoj; v artiljeriji: v čin kapetana 1. razreda Josip Gorše, v čin kapetana 2. razreda Josip Rupčič; v sodni stroki: v čin kapetana 1. razreda dr. Tomo Tolazzi; in inženjeriji: v čin kapetana 2. razreda Milan Segar; v veterinarski stroki: v čin kapetana 2. razreda Roman Majnarič in Leopold Varl.

* **Nova žična železnica ob mejl.** Včeraj se je vršila pri postaji St. Ilj v Slov. goricah komisija državne železnice, obstoječa iz višjih inšpektorjev gg. Veršiča in Milerja ter šefa mariborske progovne sekcije inž. Ivana Lebnja. Komisija si je ogledala prostor pri St. Iljski postaji, kamor bi rada Sladkogorska tovarna lepence priklopila svojo žično železnico, ki jo namerava zgraditi od svoje tovarne v Sladkem vrhu ob Muri, na postajo St. Ilj. Ta tovarna, ki je v rokah zagrebškega in dunajskega nemškega kapitala, namreč doslej nima zveze na našo železnico in prevaža svoje izdelke pri Sladkem vrhu po brodu čez Muro na Špilje in od tam po železnici zopet na našo prog, kar ji seve znatno podraži izdelke. Cesto, katero so začeli že pred 3 leti graditi od St. Ilje mimo Sladke gore proti Mariji Snežni, pa so ponovno razrili plazovi. Načrt za žično železnico je torej toplo pozdraviti, ker bo tudi za ondotno prebivalstvo, ki je od prometa odrezano, velike koristi.

* **Stolica za srbski jezik v Solunu.** Na grški univerzi v Solunu je bila te dni otvorena stolica za srbski jezik, ki je poverjena grškemu slavistu prof. Laskarišu, ki je študiral na beograjski univerzi. Mladi grški slavist se je posvetil ponajveč izučevanju bizantinske in srbske zgodovine kakor tudi političnih in kulturnih razmer in odnošajev Bizancije in Srbije v srednjem veku. Nedavno je izdal obširno delo »Bizantinske princeve v srednjeveški Srbiji«.

* **Češki jezik na beograjski tehnik.** Na tehnični visoki šoli v Beogradu je bil lani uveden kurs za češki jezik. V primeri z lanskim letom se je število frekventantov v letošnjem letu znatno zvišalo, kakor sploh v jugoslovanski javnosti razveseljivo narašča zanimanje za kulturne in gospodarske razmere na Češkoslovaškem.

* **Srebrna poroka.** V sredo, dne 24. novembra praznujeta širom Slovenije znani, tihi kulturni delavec, predsednik učiteljskega društva in šolski upravitelj v Ormožu, g. Adolf Rosina in njegova soproga Ana v krogu svojih sorodnikov in znancev srebrno poroko. Še na mnoga leta!

* **Jugoslovensko-poljska pogajanja.** V Varšavi so se predvčerajšnjim pričela trgovinsko-ekonomska pogajanja med jugoslovensko in poljsko delegacijo. Svrha pogajanj je čim tesnejša zveza med obema državama v pogledu trgovine, obrti in gospodarstva. Pogajanja bodo trajala mesec dni.

* **K usposobljenostim izpitom.** ki so se vršili na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani od 5. do 15. novembra, se je prijavilo 20 kandidatov in 66 kandidatkin. Izid je naslednji: I. dopolnilni in specialni izpiti: a) za nemščino kot predmet na nemških šolah sta bili usposobljeni M. Assunta Mencin in M. Metodija Zupančič; b) za meščan ske šole s slovenskim učnim jezikom so bile usposobljene: Ljudmila Pirjevec (I. sk.) M.

Marija Regali in M. Regina Majce (III. sk.) c) izpit iz srborvaščine kot predmet na osnovnih šolah je napravila Justina Pipan; d) izpit iz nacionalnih predmetov za osnov ne šole sta napravila Ivan Loser in Josip Siegmund; d) za osnovne šole so bili usposobljeni: Ivan Baškovič, Albert Bregant, Stanko Bučar (z odliko) Alojzij Dolgan, Stanko Dominko, Valter Erker, Peter Golobič, Rado Hrstnik, Franc Klemenc, Metod Škerjanc, Karol Strbenk, Stanko Tavčelj, Julij Trotošek, Franc Vidic in Rudolf Vrabčič, Hilda Ahčin (z odliko), Vanda Andoljšek, Bogomila Benedik, Frančiška Božič, Marija Brumat, Iva Cesar, Marija Čebular (z odliko) s. Vekoslava Drmoj, Marija Fister, Franja Galovič, Marija Gangl, (z odliko), Mercedes Globočnik, Aleksandra Golja, Stefi Humek, Amalija Jenko, s. Marija Klinar, Terezija Klinar, Vera Kucisel, Pavla Kničič, s. Davorina Konec, Marija Koren, Marija Kovič, Marija Kramaršič, s. Dorožosa Lavrenčič, Marija Leben, Marta Lipovšek, Slava Lipovšek, Franja Ložar, Antonija Mally, s. Jakobina Marinko, (z odliko), Danica Marolt, Hermina Miskler, Frančiška Motik, Hilda Nedelko, Ada Oelhofer, Roza Povše, Vera Premrov, Ana Radanovič, Josipina Repe, Roza Roš, Milena Saksida, Berta Spazzapan-Marolt, Elvira Stalowsky, Nataša Suhadolec-Sartori, Valerija Šesek, Štefanija Smalc, Terezija Sorn, Viola Štolfa, Antonija Turk, Mira Vogrinč, Marija Wider, Ana Zavadnik, Friderika Zupan in Gabrijele Zupančič. — Dva kandidata sta bila reprobirana, 6 kandidatkin je med ustnim izpitom odstopilo.

* **Novi slušatelji višjih pedagoških šol.** Po odredbi ministra prosvete je otvorjen tudi tretji letnik na obeh višjih pedagoških šolah v Beogradu in Zagrebu. V Zagrebu je v tretji letnik sprejetih 70 kandidatov in kandidatkin, v Beogradu pa 59. V Beogradu so se predavanja v tretjem letniku že pričela, v Zagrebu se prične s 1. decembrom.

* **Reforme v Albaniji.** Predsednik albanske republike Ahmed beg Zogu namerava po vzoru Kemal paše dne 28. novembra, na dan osvobojenja Albanije, proglasiti celo vrsto reform. Med drugimi bo prepovedana nošnja fesov, uvedena pa nošnja klobukov, ureditev pogrebov in druge moderne reforme.

* **Ustanove za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za 1. 1926. za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove 26 ustanov po 150 Din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 2. decembra 1926. Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prošlec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prošilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Zborovanje SDS na Viču

se bo vršilo v nedeljo, dne 21. novembra ob 9.30 dop. v Sokolskem domu.

Poročata nar. poslanec dr. LJUDEVIT PIVKO in bivši minister dr. AL. KRAMER.

Krajevna organizacija SDS na Viču.

Vozni red za prihodnje leto.

V generalni direkciji državnih železnic je pričela te dni svoje delovanje komisija za sestavo definitivnega reda za potniške in brzovlake v letu 1927-28.

* **Jesen v Dalmaciji.** Iz Splita poročajo, da je nastopilo tamkaj skoraj poletno-toplo vreme. Na Bačevih pri Splitu se ljudje kopeljejo v morju. Temperatura morja znaša 16 do 18 stopinj Celzija. Na solincu pa kaže termometer do 28 stopinj Celzija.

* **Pomlad v jeseni.** Gospa Marija Mali nam je poslala nežno cvetko »snežno kopekl« se sicer razcvita meseca maja. Utrgala jo je na vrto pod oknom notarske pisarne v Trebnju. Na vrto vile ljubljanskega trgovca Frana Stupice pa sta se v zadnjih dneh razcveteli dve temnoordeči vrtnici, ki vzbujata splošno pozornost.

* **Trgovski koledar za leto 1927.** je izdelan v založbi Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani. Uredil je koledar zopet g. Fran Zelenik. Vsebinska koledarja je zelo pestra in praktična. Posebno nam je omeniti sestavke: Organizacija trgovske pisarne, knjigovodstvo žage, vinska trgovina, razni praktični migljaji trgovskega personalu itd. Ta koledar je prepotreben vademecum za vsakega trgovca, podjetnika in nameščenca. Cena lično v platno vezanemu izvodu je s poštnino vred Din 15. Naroča se pri Trgovskem društvu »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1.

* **Iz Tržiča nam poročajo:** Te dni se je vrnil iz Amerike v svoj domači kraj v Tržič, konsistorijalni svetnik g. Josip Pollak. Po šestnajstletni odsotnosti se bo g. Pollak zdaj stalno naselil v Tržiču.

* **Požar v Nišu.** V Nišu je v torek popoldne izbruhnil požar v tamkajšnjem valčnem

milnu. Poslopje je pogorelo do tal ter v njem približno petdeset vagonov moke in žita. Pri gasilni akciji je sodelovala tudi vojska. Škoda se ceni na deset milijonov dinarjev. Objekt je bil zavarovan za štiri milijone dinarjev.

* **Dva vlomna na dežel.** V noči od sobote na nedeljo je bilo v Slovenski Bistrici vlom ljeno v gostilno pri kolodvoru. Tatovi so odnesli več perila, moško kolo, znamke Neger, in cigaret ter mesa. Gostilničar ima 2450 Din škode. Naslednjo noč pa je bilo vlomiljeno pri posestniku in trgovcu Franju Uranjeku v Sv. Trojici. Vlomilci so razbili okna na dvorišču in tako prišli v notranje prostore trgovine, od koder so odnesli več bal različnega blaga, usnje in 500 komadov Zeta cigaret. S tem pa se niso zadovoljili in so vlomili še v blagajno znamke »Wertheim« in jo oropali za večjo svoto denarja. Uranjek ima okoli 6000 Din škode.

* **Arrestacija nevarne pustolovke.** Zagrebški policiji je prišel v roke dober plen. V sredo so detektivni zalotili na ulici nevarno pustolovko Gabrijele Vida, katero že dve leti iščejo oblastva. Je to 24 let staro dekle ki prav izvrstno igra vlogo odlične dame. Že dve leti se je neštokrat vozila v brzovlaku na progi Zagreb-Beograd, vedno elegantno oblečena v družbi uglednih osebnosti. Že leta 1924. je obrnila na-se pozornost komisarija železniške policije. V Brodu jo je končno aretirali in dal odpeljati v Sarajevo. A na potu je Vida skočila iz vlaka in pobegnila. Svoje vožnje je nadaljevala in si od raznih osebnosti izposojala večje zneske, češ da se nahaja v »momentani zadregi«. Večinoma se ji je trik posrečil. Na policiji je trdila, da je žena odvet. Dimitrijeviča priznala pa je končno, da trditve ne odgovarja resnici. V kriminalni evidenci se je ugotovilo, da je aretiranka Gabrijele Vida, katero je policija že dolga iskala.

* **Mednarodni velesepar do ključev.** V Subotici je te dni policija aretirala mednarodnega veleseparja Maksa Weissa, ki je živel prej v Zagrebu kot samostojen trgovec in imetnik agencijske tvrdke. Tekom zadnjih dveh let je Weiss izvršil celo vrsto sleparij ne samo v Jugoslaviji, marveč tudi na Madžarskem, na Dunaju in v drugih mestih. Iskali sta ga zagrebška in dunajska policija. Weiss je svoje sleparije večinoma že priznal. Sedaj mu izprašuje vest zagrebška policija.

HALLO! HALLO! HALLO!

Svetovnoznan

VIRTUOZ NA USTNI HARMONIKI HUGO FIEDLER

gostuje 2 dni v Ljubljani, v Elitnem Kinu Matca in izvaja med glavno pavzo pri vseh predstavah, svoj bogat program! Sija ni uspeh pri večeršnjih predst. vahi! Preskrbite si pravočasno vstopnice!

Novomeška porota.

Zimsko zasedanje porote se začne 22. t. m. Za prvi dan sta razpisani dve razpravi in sicer proti Francu Gracarju radi uboja in proti Ignaciju Vobiču radi uradne pomeverbe. Dne 23. t. m. pa se bo vršila razprava proti Francetu Turku radi hudočinstva ropa. Zimsko zasedanje novomeške porote bo kratko, a zato čaka na spomladansko zasedanje več težkih zločincev, med njimi roparski morilec v Dobličah.

* **Tatvina.** Branjevki Mariji K. so neznaní storilci ukradli iz nezaklenjenega stanovanja iz omare 1000 Din. K. je navadno puščala ključ od stanovanja med vhodnimi vrati tako, da je bila prav lahko priti v stanovanje. Tatvine je bila sprva osumljena služkinja Marija Č., ki je pred par dnevi prenočevala pri Mariji K. Sum pa se je izkazal neutemeljen in je bila Marija Č. izpuščena na svobodo.

* **Kraljevica dobi električno razsvetlavo.** Občinski odbor v Kraljevici je sprejel ponudbo tvrdke Jugoslovenska električna d. d. Brown Boveri za elektrifikacijo mesta. Vsa dela morajo biti glasom pogodbe dovršena do prihodnje kopalniške sezone, tako da bo Kraljevica svojim kopalniškim gostom mogla prihodnje leto nuditi vse ugodnosti te moderne tehnične pridobitve.

* **Javno tombolo priredi krajevni odbor.** Udruga vojnih invalidov in Slovenjgradcu dne 5. decembra ob 15 ur v prostorih hotela »Balkana«. Tombola bo lahko prinesla marsikomu lepo srečo in dobiček. Ker je prirejena v prid božičnice za revne vojne žrtve, je upati, da bo slavno občinstvo pokupilo čimveč tablic.

* **Prvi živinski in kramarski sejem v Mežici** se bo vršil dne 4. decembra t. l.

* **Emulzijo iz novo prispelega ribjega olja s fosfati,** vsak teden svežo izdeluje lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana, »Zvezda«. (Kongresni trg 12).

ITO zobna pasta najboljša

Darujte za dijaške kuhinje

NOGAVICE

TRAJE ALS RA

znamko in žigona

KLJUČ

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

DANES smeh, smeh, smeh in samo smeh

PAT in PATACHON

kot mlinarja.

Predstave ob 3, pol 5, 6, pol 8, in 9. uri.

Pr de: Veliko seksualno vprašanje »Ali smemo molčati« z Conrad V. diom

KINO IDEAL

Iz Ljubljane

— **Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj** vabi svoje člane in somišljenke, da se udeležijo v kar največjem številu shoda, ki ga priredita gg. dr. Ljudevit Pivko in dr. Albert Kramer dne 21. t. m. ob pol 10. dopoldne v »Sokolskem domu« na Viču.

— **Člane Jugoslov. čl. Lige** uljudno opozarjamo, da priredi bratska »Češkoslovenska Obec« v soboto 20. t. m. ob pol 9. zvečer v Zvezdi zanimivo predavanje. Univ. profesor Preobraženski bo govoril o temi »L. N. Tolstoj in današnja Rusija«. Ligaše vabimo, da se tega predavanja v kar največjem številu udeležijo. Odbor Jugoslov. čl. Lige.

— **Vidovičev klub v Ljubljani** opozarja vse člane na sobotni sestanek, ki bo ob pol 8. zvečer v Narodni kavarni. Z ozirom na prihod Miljenka Vidoviča prosim točne in zanesljive udeležbe. — Tajnik.

— **Taborniki!** V soboto dospje v Ljubljano mister Johnson. Sprejema na kolodvoru se udeležimo tudi mi. Pridite polnoštevilno v soboto 20. t. m. ob 8. zvečer v Narodni dom. V nedeljo 21. t. m. priredi ob pol 11. uri v Mestnem domu predavanje. Tudi k predavanju vsi in vse! — Bell Medved.

— **Narodno strokovna zveza** opozarja vse svoje ljubljanske člane in prijatelje na delavsko predstavo, ki se vrši v soboto dne 20. t. m. Igra se socialna drama »Druzi breg«. Do petka se dobijo vstopnice v kulturno-prosvetnem odesku v Gradišču. Obiščite to prvo delavsko predstavo v največjem številu!

— **»Edinost«** ima danes ob 20. obvezen članski sestanek v društvenih prostorih Ga jeva ulica 2-1. Na sestanku predava br. Patik o temeljnih načelih in vzgoji demokratske mladine. Na sestanku se sprejemajo tudi novi člani, posebno pa vabimo one, ki so izvežbani tamburši. Po sestanku odbora seja. Vsi odhodniki naj se sestanka zanesljivo udeležijo. — Tajnik.

— **Klub Primork** vabi vse gg. članice na občni zbor, ki se bo vršil dne 2. decembra ob 4. popoldne v damski sobi kavarne »Emo na« — Odbor. 1474

— **Javna prošnja na upravo Narodnega gledališča v Ljubljani.** Pišejo nam: Abonent red B opozarjajo upravo Narodnega gledališča, da bi bili tudi oni radi deležni kaknega koncerta v Ljubljani. Že pri koncertu Saveza muzičarjev so imeli abonenti reda B dramsko predstavo, sedaj pa nam je upra va predpisala zopet predstavo v drami na večer, ko se bo vršil koncert vojske godbe v Unionu.

Preporodova akademija

ki proslava praznika narodnega ujedinenja se vrši v SOBOTO, DNE 20. t. m. v areni Narodnega doma ob 8. zvečer. — Pevskei zbor, orkester, solisti. — Po akademiji: PLES.

— **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 prestopek pijanosti, 3. pre stopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopke nedostojnega vedenja, 1 telesna poškodba, 1 pobeg od doma, 1 nevarna grožnja in 1 slučaj itpne blaznosti. Arrestacij je bilo izvršenih 6 in sicer: 3 radi splošnega suma, 1 radi goljufije, 1 radi pijanosti in 1 radi poškodbe tuje lastnine.

— **Blaž na konju.** Hlapec Blaž ima, kadar se prehladi, strašno hud nahod, po ravno tako hudo jezo kadar se »ga« navleče. Zadnje čase je služil pri Oražmu v Mostah. Predvčerajšnjim popoldne je imel Blaž zopet svoj dan. Poslan je bil na gospodarstvo opekarno v Gamelje, kjer je pričel v pjanosti razbijati šipe na oknih, električne žar nice in sploh vse, kar mu je prišlo pod roke. Stednjik je odšel v hlev, odpel tamkaj konja in ga pripeljal v poselsko sobo. Tam ga je pričel svatiti in ga prisilil da se je vgelel. Ker pa se konju ni ljubilo ležati, se je spravil na njega in odjahal z dvorišča, kričeč, da odhaja v Srbijo. Jezdec pa ni prišel daleč, kajti konj se ga je kmalu otresel in zdir jal nazaj domov. Blaž pa se je vrnil v Moste kjer so za njegovo početje že vedeli in ga takoj izročili v varstvo stražnika. Blaž bo moral jesti česen v zaporu gotovo več dni.

— **Zasedovanje vlomilcev pri Knezu.** Kakor smo že včeraj javili, so zasledovali kriminalni organ vlomilce v pisarno in blagajno veletvrdke Knez na Gosposvetki cest tudi z avtomobilom, ki ga je dal policija na razpolago g. Aleksander Knez. Svedrov ci so takoj po izvršenem vlovu pobeignili kakor je ugotovljeno proti Logatcu oziroma Planini in morda že ušli čez melo v Italijo. Zjutraj so ljudje na Brezovici videli tri sumljive elemente. Opis popolnoma odgovarja zločincem, ki jih naše varnostne obla sti zasledujejo kot izvršitelje vseh raznih vlovov v blagajne. Kakor je ugotovljeno, so se zločinci zadrževali v ljubljanski okolici že okrog teden dni.

— **Srečo je razlagal.** 28 letni invalid Stivester Bec iz Št. Jurija v krškem okraju je hodil v sredo popoldne po Sv. Petra cesti in stopil zdaj v zdaj v ono gostilno, kjer je radovednejšem razlagal srečno bodočnost. Kazal jim je lepe podobice — vedeževalne karte — in jih računil po 3 Din. V gostilni Pua ga je zmotil sredi pripovedovanja stražnik in ga povabil na policijo, kjer so mu povedali, da on sam lahko zopet gre in sicer domov, karte pa ostanejo na policiji spravljene kot spomin na njegov obisk.

Iz Maribora

— **Vojaštvo in opustošeni kraji.** Na prošnjo velikega župana g. dr. Pirkmajerja pri vojnem in notranjem ministru je vojaško oblastvo dovolilo pomoč vojakov za popravilo opustošenih krajev v mariborski oblasti. V Pištajnu so poslali že v soboto iz Ptuja 60 pionirjev, ki delajo pod vodstvom inženjerja, da obvarujejo prebivalstvo pred velikanskimi plazovi, ki jih išče voda še vedno nad vasio Stari trg. Včeraj pa je bila obljubljena vojaška pomoč tudi za ostale kraje, ki jih je opustošilo zadnje neurje, in sicer za Luče, Mežico in Prevalje. Povsod so ceste tako raztrgane, da je prebivalstvo popolnoma odrezano od komunikacije in se le težko prehranjuje. Večje število pionirjev iz Ptuja pa je odšlo tudi v ljubljansko oblast na popravila.

— **Gospodarsko politično društvo za magdalenki okraj v Mariboru** ima svojo redno odborovo sejo v soboto dne 20. novembra ob 20. uri v gostilni Friedau na Tržaški cesti.

— **Novi prostori Borze dela.** Mariborska Borza dela se je preselila iz Slomškovega trga v nišo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Rotovškem trgu. Novi prostori so lepi in okusno urejeni, čakalnica za ženske je ločena od čakalnice za moške. V prostorih Borze dela sta tudi čitalnica in urad tukajšnje ekspoziure Delavske zbornice. Neumornemu prizadevanju predsednika upravnega odbora Borze dela, gosp. dr. Strmška, ki se je dolgo potegoval za te uradne prostore, je pripisati, da imata konč no Borza dela in Delavska zbornica skupne primerne poslovne lokale. Borza dela vrši zlasti v sedanjih gospodarsko kritičnih časih, zelo nujno in važno socialno in posredovalno nalogo število prijavljenih brezposelnih delavcev in nameščencev narašča, narašča pa udi število uspešnejših posredovanih Delodajalcev v mariborski oblasti pri poročamo, da se poslužujejo ob vsaki priliki brezplačnega posredovanja Borze dela pri iskanju in zaposlenju delavcev, delavk, nameščencev, služkinj itd.

— **Nova razstava v Mariboru.** Te dni se je povernil v Maribor slikar Ante Trstenjak, ki bo konec tega meseca razstavil svoja dela. Motivi njegovih del so pokrajine iz okolice Ljutomer, Slovenskih goric iz Dalmacije, večinoma z otokov Rab, Krk itd. ki jih je napravil umetnik za časa svojega bivanja na letovišču v Dalmaciji.

— **Tiskovna založba v Mariboru** sklicuje občni zbor združnikov na dan 21. novembra ob 20. uri v restavraciji »Vetrinski dvor«.

1475

— **Iz Ljudske univerze.** V petek, dne 19. t. m. nadaljuje in zaključ. g. primarij dr. Čermič predavanje o razvoju kirurgije, čegar prvi del je bil podal minul petek z velikim uspehom. Drugi del, ki bo tvoril zaključeno celoto, bo posvečen zgodovini naroke in drugih pripomočkov ter sedanjemu stanju te važne zdravniške vede. — V ponedeljek dne 22. t. m. bo predaval g. primarij dr. Robič o predmetu: »Spolne bolezni nekdanj in sedaj«. Predavanje znanega maribor skega dermatologa bo dostopno zgolj odraslim. Ljudska univerza ponovno opozarja, da se sprejemajo prijave za ruski tečaj. Prvi sestanek bo v torek dne 23. t. m. ob 18. uri v pisarni Ljudske univerze (I. nadstr. v Kazini). Prav tako se ponovno opozarja, da se bodo onim, ki se priklase in dokazujejo pomanjkanje sredstev podelile brezplačne vstopnice pod pogojem da po možnosti redno obiskujejo predavanja.

— **Slava osvobojenja Maribora.** V torek dne 23. novembra ob 11. dopoldne priredi 45. pešadijski polk svojo slavo v spomin osvobojenja Maribora. Slava bo v vojašnici Kralja Aleksandra z blagodarjenjem in sečenjem kolača, popoldne pa istotam vojniško veselje. Domačini polkovnik Dimitrij Spašič je pravkar razposlal vabila.

— **»Jutro« v Studenčih pri Mariboru.** Na naš poziv, da se priklasio naročniki »Jutra« v Studenčih pri Mariboru, ki bi hoteli dobivati »Jutro« že dopoldne po raznašalcu mesto s popoldnansko pošto, se je javilo toliko zainteresovanih, da smo sklenili nalet posebno raznašalca za Studence, ki bo začela raznašati že s 1. decembrom. Kdor hoče do bivati »Jutro« že s 1. decembrom naprej dostavljeno na dom v Studenčih, (raznašalka ga bo prinesla že do kosila), ta se naj javi podružnici »Jutra« v Mariboru, Barvarska ulica 1. Tudi v Studence bomo list dostavljali na dom brezplačno.

— **Zanimanje za predavanja.** Ta teden bo v Mariboru kar 5 predavanj. V ponedeljek zvečer smo imeli istočasno 2 predavanj dr. Kovačičevo o Strossmayerju in dr. Jančičevo o povojni kriminalnosti, pa sta bili oboje izredno dobro obiskani, kar znači, da pritegujejo dobra, aktualna predavanja ved no dovolj poslušalcev.

— **Radicevsko zborovanje v Studenčih.** V ponedeljek so skušali mariborski radicevci ponovno svojo srečo med železniškimi delavci v Studenčih pri Mariboru. Shod pa je končal z rabuko, ki so jo napravili socialisti, ki so bili v večini. Govorniki, ki so hoteli drug drugoga »pretrufnati« z lučezničjo za delavce so se lepo po vrsti menjali enkrat radicevci, pa zopet socialisti. Od radicevcev so govorili poslanec Trnar iz Zagreba, dr. Novačan in g. Prepeluh, kateremu so brali socialisti posebne levite radi njegovega bivšega socializma. Za socialisti ste pa so govorili sodrugi Čanček, Krafnik in Oslag. Iz Maribora sta prišla tudi na snod dr. Rapotec in tajnik Bende Svoičas so imeli radicevci v Studenčih močno kolonijo, ki pa se je prodajo republike razbitnila v ničlo.

Popolna razprodaja

tudi na obroke

vseh predmetov damske, moške in otročje konfekcije, dežnih plaščev, klobukov itd. se vrši pri tvrdki O. Bernatovič, Mestni trg 5. Le v prvem nadstropju. Vhod samo skozi vežo. Prodaja se pod nakupno ceno

a— Nesreče na žični železnici. V Bistrici nad Mariborom ima lesni trgovec Drago Kobi žično železnico na Pohorje. Včeraj je pri prevažanju na tej železnici ponesrečil 23letni delavec Franc Novak iz Limbuša. Dobil je roko pod žico, pri čemer mu je kolo odrgalo tri prste. Ranjenca so prepeljali v bolnico.

Iz Celja

e— Proračunska seja celjskega občinskega sveta se bo vršila tekom prihodnjega tedna. Proračun se obravnava sedaj v finančnem in gospodarskem odseku ter imajo posamezni klubi dovolj časa, da zavzamejo k proračunu svoje stališče in uveljavljajo svoje zahteve.

e— Izredni občni zbor »Občeslovenskega obrtnega društva v Celju«. Danes ob 8. zvečer bo v Narodnem domu izredni občni zbor »Občeslovenskega obrtnega društva«, na kar se opozirajo vsi člani društva. Ker je na dnevnem redu ustanovitve obrtniške samopomoči, izprememba pravil, kakor tudi razna gospodarska vprašanja, se pričakuje polnoštevilna udeležba.

e— Iz okrožnega tajništva SDS v Celju. V nedeljo, dne 14. t. m. se je vršil v Lembergu pri Smarju shod demokratske stranke, na katerem je poročal okrožni tajnik Drago Žabkar. Trije radičevski agitatorji so se hoteli nekaj vsajati, kar pa se jim ni posrečilo. — V soboto, dne 20. t. m. bo zbor SDS na Vrskem v gostilni Košena, v nedeljo ob 10. dopoldne v St. Pavlu pri Prchodu, pri Wedeniku in ob 3. popoldne pa v Braslovčah pri Plavcu. Na vseh treh zborovanjih bo poročal g. Žabkar o političnem položaju. Sodelniki, udeležite se teh zborov!

e— Francoski krožek v Celju. Konverzacijski tečaj (III.) se vrši vsako sredo od 20. do 21. in vsako soboto od 18.15 do 19.15. Zanimanje za francoski jezik je za mladino tako veliko, da se je vpisalo v mladinski tečaj dosti več kot 90 učencev in učenic raznih celjskih šol. Zato pa ima velike zasluge tudi celjski francoski krožek, kojega delovanje postaja od leta do leta bolj živahno.

e— Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek, dne 15. t. m. je predaval g. vladni svetnik Emilijan Lilek, predsednik Ljudskega vseučilišča, o »Življenju, poslovanju in vzgojnem delovanju Amerikana Henry Forda«. Predavanje je bilo izčrpano in zanimivo, udeležba pa bi bila lahko še boljša. G. predavatelj je obljubil, da seznanji ob priliki občinstvo še z drugimi Fordovimi vrlinami.

e— Nove tržne cene so stopile v Celju s 15. t. m. in veljavno. Medtem ko so se nekatera živila kakor perutnina, sadije in tudi nekateri mlevski izdelki v cenah znižali, je ostalo sočivje in zelenjava še pri starih cenah. Vzrok temu je, da celjski okraj teh življenjskih potrebščin sploh premalo prideluje in ne ustvari nobene konkurence. Z zadovoljstvom pa pozdravljajo celjski konzumenti, da so se mesarji vendarle odločili znižati cene pri mesu. Krvanje meso se prodaja pri nekaterih stojnicarjih že po 10 Din kg, lepo volovsko meso se pa dobi tudi po mesnicah za 15 Din. Podpirati bo treba one mesarje, ki se ozirajo na mišerni gmetni položaj pretežne večine celjskega prebivalstva.

e— Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju se že 2 leti vsled ukinitve državne podpore bori z največjo postrvovalnostjo za cilje, ki si jih je stavila. Poleg dnevnih skrbi, ki jih ima z dečo, si je stavila tudi letos nalogo, da obične za Božič vsaj najpotrebnejše med revnimi otroci celjskega okraja. Na stotine in stotine jih je, ki nimajo najpotrebnejše oblike in obnava. Obrnili smo se s prošnjo na naše dobrotnike, da blagovoljno podpirati našo božičnico. Mestni magistrat celjski, ki je zaščiti zelo naklonjen, je v svoji zadnji seji v ta namen dovolil 4000 Din. Prosimo tudi ostale naše dobrotnike, da nam priskočijo na pomoč z denarnimi sredstvi, da bo mogla zaščita uspešno izvršiti svojo težavno nalogo.

e— Mestno gledališče. V torek, dne 23. t. m. vprizori dramatično društvo prvo letošnje predstavo v domači zasedbi. Igrala se bo Langerjeva »Pefiferija« v režiji g. Pfeifferja. Dejanje se vrši v predmestju vlemesta in obsega 15 slik. Nova in moderna scenerija omogoča kar najhitrejšje menjavanje slik.

e— Kino v Celju. Kino Gabele ima na sporedu še danes ameriški film »Jahač iz zapada«, zelo lepe slike iz divjega zapada in navad redčega plemena, mestni kino pa film iz pariškega življenja »Bel metulj«.

e— Simfonični koncert »Celjskega godbenega društva« bo, kakor smo že poročali, v soboto, dne 4. decembra, ob 8. zvečer v veliki dvorani Celjskega doma. Vjoličinski solo prednaša g. ravnatelj Sancin in g. Vidmayer. Po koncertu prosta zabava in ples.

e— Dobro se je izteklo. V celjsko javno bolnico so prepeljali krojaškega pomočnika Adalberta Štambola iz Zalca. Ker se je naveličil življenja, se je hotel ustreliti. Nastavil je revolver na srce in sprožil. Pri tem se mu pa je roka tako tresla, da se je zadel pod pazduho. Prizadejal si je samo malo prasko.

Iz Ptuja

e— Knjige Vodnikove družbe izdaja gospod Skaza vsak dan od 2. — 3. pop. v okrepčevalni Mestnega gledališča.

e— »Deseti brat« se ponovi v nedeljo, 21. t. m. ob 15. uri. Ker je bil naval občinstva pri prvih dveh vprizoritvah ogromen, naj si zainteresirani nemudoma preskrbijo vstopnice v predprodaji v glavni trafiki.

e— Lepa diference Dne 16. t. m. so kupovali na živinskem sejmu tukajšnji mesarji govejo živino po 2 do 4 Din za kilogram žive vagje. Prodajna cena pa je 14 do 16 Din kg.

e— Smrtna kosa. V torek 16. novembra je preminil g. zlatomašnik, inf. prošt, konzistorijalni svetnik, mestni župnik Martin Jurkovič v 80. letu starosti Pogreb se je vršil včeraj popoldne ob veliki udeležbi N. v m. p.

Iz Kranja

e— Dinarski dan priredi v nedeljo dne 21. novembra kranjska podružnica Jugoslovenske Matice, ki ga je morala radi nepremostljivih zaprek preložiti od pretekle na to nedeljo. Kranjski meščani in okoličani, darujte vsi brez izjeme vsaj po en dinar za naše trpeče in preganjane brate onstran naših mej, nad katerimi ravno v sedanjih dnevih najhujše dviga krvoločni fašizem svoj bič! Ne odbijajte prodajalcev znakov!

e— Keganje na dobitke priredi kranjsko sokolsko društvo vsako soboto v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Otvoritev bo v soboto dne 20. novembra ob 20. uri.

e— V domovinsko zvezo občine Kranj sta bila sprejeta posestnika g. Neža Jeršek ter delavec g. Jožef Čebulj.

e— Odlikovanje tukajšnje puškarske šole. Tukajšnja drž. puškarska strokovna šola je bila odlikovana na pariški mednarodni razstavi dekorativne umetnosti z diplomom in zlato svetinjno. Čestitamo!

Iz Trbovelj

e— Iz delovanja naših CM podružnic. V nedeljo, dne 7. t. m. sta priredili moška in ženska CM podružnica Martinov večer. Prireditelj je v moralnem, kakor tudi v materialnem oziru prav dobro uspešna. Čistega dobitka je bilo 1175 Din. Posetil nas je tudi družbin odposlanec, ki je v daljšem govoru pojasnil družbino delovanje. Spoznali smo, da je povsem napačno mnenje vseh onih, ki trdijo, da je družba sedaj nepotrebnost. Dne 12. decembra imata podružnici občni zbor, na katerega vabimo vse one Trboveljčane, ki imajo ljubezen do našega naroda, ter čutijo v svojih srcih nagnenje pomagati ogroženemu šolstvu na naši severni meji ter podpreti naše zatirane brate onstran naših mej. Želimo, da bi bila udeležba večja kakor na obnem zboru lanskega leta. Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trbovljah.

e— Vprašanje županovega uradniškega dopusta. K nedeljskemu poročilu, da je Središnji urad v Zagrebu odklonil županu g. Sitterju, ki je uradniško bolniške blagajne, prošnjo za enoletni brezplačni dopust, se nam poroča, da je g. Sitter zaprosil 10. aprila za enoletni dopust Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Ta je 25. junija priporočil podelitev tega dopusta, nakar je odšla prošnja na Središnji urad v Zagrebu, ki je edino kompetenten v takih zadevah. Središnji urad je čez mesec dni po poročilu člana ravnateljstva odbril sklep Okrožnega urada v Ljubljani. Če je sedaj nastopil preokret, se je moralo to zgoditi pomotoma. Službeni pravilnik še izrecno dovoljuje daljše dopuste za dobo funkcij, če so nameščenci izvoljeni v javno zastopstva.

e— Meščanska šola v Trbovljah je priselila z rednim poukom.

e— Uradni dan okrajnega sodišča se bo vršil v Hrastniku pri Rošu za Hrastnik, okolično Hrastnika in občino Dol v soboto 20. t. m.

e— Proslava 1. decembra v Trbovljah. Sokolsko društvo v Trbovljah priredi na dan državnega praznika 1. decembra proslavo, združeno s telovadno akademijo. Uvodoma bo spregovoril o pomenu državnega praznika predsednik kulturne sekcije g. Omerzu, nakar bo sledila alegorija v dveh slikah. Prva bo pokazala Sokola v domovini, druga v robstvu. Na patriotsko ne prireditelj že sedaj opozarjamo.

e— Vpogled v občinski proračun za leto 1927. Od 13. do 27. t. m. bo v občinski pisarni na vpogled trboveljskim davkoplačevalcem občinski proračun za l. 1927. Proračun znaša okrog 3 milijone Din. Razmere, ki so nastopile radi znanih redukcij delavstva in plač pri TPD kakor tudi radi pomavljajočih se poplav, so vplivale v tej meri, da ne bo letos toliko prebitka kakor lansko leto. Novi proračun vpošteva kulturne potrebe in so n. pr. predvidevne vsote za zgradbo meščanske šole v Trbovljah in novo šolsko poslopje v Hrastniku. K podobnostim proračuna se bomo še povrnili.

e— V občinsko izločnici v Trbovljah je bila pripeljana Sletna deklica Vilma Savinšek iz Lok 257, ker je zbolela na davici in neka učiteljica iz Zagorja, ki je zbolela na škrlatinki.

e— Na Doberni v centru Trbovelj je prišlo do hudega pretepa med tamšnjimi delavci, izmed katerih je bilo več lahko poškodovanih.

Požig na Okroglem

Kranj, 18. novembra
Snoči ob pol dveh jutraj so se zopet zasvetili v kranjski okolici ognjeni zublji. Popot je gorelo na Okroglem pri posestniku Drinovcu, kateremu sta zgorela enonadstropno gospodarsko poslopje in hlev. Pri reševanju delih so se odlikovali gasilci iz Naklega pod vodstvom g. Legata z malo motorno brigado ter gasilci iz Kranja. Oškodovani posestnik je bil zavarovan le za minimalno svoto Ogenj je podneil neznan storilec in sicer pod streho gospodarskega poslopja, nato pa potkal na okno domačih ter zbežal v temo. Orožništvo je uvedlo obširno preiskavo.

Williams
brije dobro

HOLDER TOP normalni omot mila za brtje
DOUBLE CAP idealni omot mila za brtje

Z novim omotom »Double Cap« ne pride več roka v dotiko z milom

Tvorničarji: The J. B. Williams Company
Glastonbury, Conn., U. S. A.

Generalni reprezentanti za Avstrijo in nasledstvene države
M. E. MAYER Wien I.

Samoprodaja: za Jugoslavijo:
BRÖDER WEINBERGER, WIEN

Depot: **HENRI H. NEUMANN**
Zagreb Boško-ičeva ul. 42

Dobiv. se povsod 267a Dobiva se povsod.

Naši onstran granic

e— Premečen je iz Trsta v Milan sodnik na tribunalu Stegu, v Trst prideta zopet dva višja sodna funkcionarja iz starih provinc.

e— V Postojni se je ustanovilo fašistovsko trgovsko društvo. »Popolo di Trieste« beleži z veseljem, da so se pridružili društvu spontano tudi slovenski trgovci.

e— Ponesrečil se je v rudniku pri Labinj v Istri delavec Ivan Tenčič. Premogova masa je padla nanj in ga usmrtila. — Vseled deževja je delo v rudniku zelo oteženo.

e— V St. Vidu pri Vipavi je v noči po napadu na Mussolinija nekaj mladih ljudi v pijanosti odneslo italijansko trobojnico s šolskega poslopja. Krivci so bili takoj zaprti in obsojeni so na par mesecev težke ječe vsak.

e— Razstava ročnih del na Proseku, ki je bila otvorjena 7. t. m., je uspešna sijajno. Vse je občudovalo različne ročne izdelke vrlih Prosečank. Razstavo je posetilo izredno mnogo občinstva. Glavne zasluge za razstavo ima gđc. Zala Martelančeva.

e— Roparski napad. Nad Renčami sta se zagnala v Frana Pahorja iz Temnice, ko je šel jutraj zgodaj v Gorico, dva neznan človeka, ki sta zahtevala od njega denar. Eden je ustrelil iz revolverja in zadel Pahorja v prsi. Roparja sta se ustrašila za Pahorjem prihajajočih sosedov in zbežala.

e— V Spodnji Idriji se je pripetila smrtna nesreča. Zadnja poveljen je odnesla most čez Idrijo. Napravili so za prehod žično brv. Pri novem delu so morali ljudje skakati od trama do trama čez vodo. Zena rudarja Lampeta se je pri takem skakanju ponesrečila, padla je v vodo in utonila. Takih nesreč bo najbrže še dosti, ker nič ne kaže, da bi se zgradili dobri prehodi čez reke in potoke.

Sport

Sportni odnosi med našo državo in Madžarsko. Nedavno se je vršila v Zagrebu konferenca med našimi in madžarskimi delegati v to svrhu, da bi se odstranili zapreke, ki so ovirale redne sportne odnose med našimi in madžarskimi nogometnimi moštvi. Madžarski delegati so podali službeno izjavo, da se s strani Madžarske ne bodo delale nobene ovire, da bodo naša moštva mogla neovirano gostovati v njihovi domovini. Naši delegati pa so izjavili, da bodo storili vse potrebno, da bo od naših oblasti dvignjena prepoved gostovanja madžarskih klubov v nekaterih mestih Vojvodine. Od ugodne rešitve tega vprašanja je tudi odvisna določitev termina za tekmo Jugoslavija — Madžarska. Ta tekma bi se vsake leto vršila dvakrat. Tekma Zagreb — Budimpešta se bo igrala vsako leto enkrat.

Stanje prvenstva v Beogradu je po sedanjih tekmah nastopilo: 1. BSK (8 točk, 20 : 8), 2. Jugoslavija (6, 11 : 2), 3. Jedinstvo (4, 12 : 10), 4. Soko (4, 11 : 11), 5. Slavija (2, 7 : 15), 6. Šumadija (0, 7 : 22). Šumadija mora igrati še eno tekmo, BSK, Jedinstvo, Soko in Slavija po dve in Jugoslavija tri tekme.

Zagrebski plivački poudavek pred razpustom. V zagrebskem plivačkem združenju je bil včeraj v zadnjem času samom klub in sicer sušaška Viktorija, ki je vsako leto postal avtomatsko poudavek prvaka, ker ni imel konkurenta. Dosedanji poudavečni predsednik ZPP g. Esapović je z ozirom na to, da je večina odbornikov poudaveza tudi v odboru saveza, predlagal, naj se ZPP razpusti. Ob enem je podal svoje ostavko.

Beograd — Zagreb. Med delegati beograjskega in zagrebskega nogometnega poudaveza je prišlo do sporazuma, da se bo medtemna tekma Beograd — Zagreb vršila 12. decembra v Beogradu.

Dunajski Amaterji so izpremenili svoje ime. Dunajski nogometni savez je dovolil, da sme nogometna sekcija dunajskih Amaterjev izpremeniti svoje dosedanje ime. Nogometno moštvo Amaterjev bo že svoje prihodnje tekme igralo pod novim imenom »Austria«. Kakor znano, je tudi madžarski prvak bivši MTK izpremenil svoje ime v »Hungaria«.

Dve večerajni tekmi v inozemstvu. V Berlinu je berlinska reprezentanca porazila reprezentanco Južne Švedske z 1 : 0 (1:0). Druga reprezentanca Berlina pa je v Hamburgu podlegla hamburški reprezentanci s 4 : 7 (2 : 3).

SK Slavija opozarja člane na svoj izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo 21. t. m. ob pol 10. dopoldne v gostilni Štor v Vodmatu. Dnevni red: Izprememba klubnih pravil in sl... Ker je ta izredni občni zbor vreden, se prositi točno in polnoštevilno udeležbo. — Odbor.

SK Jadran. Sestanek rezervnega moštva danes ob 20. uri pri Mraku. — Tajnik.

ASK Primorje (kolesarska sekcija) ima danes ob 19. uri odborovo sejo. Udeležba važna. — Tajnik.

ASK Primorje v Murski Soboti. V nedeljo 21. t. m. igra hazena družina ASK Primorja prijateljsko tekmo z SK Muro v Murski Soboti. Zadnja tekma med obema družinama, ki se je vršila letos spomladi, je izpadla neodločeno; vendar pa to ne more biti merilo za nedeljski izid tekme, ker sta od tedaj obe družini več ali manj napredovali. Vsekakor pa bo nudila agilna »Mura« to sportno prireditelju prebivalstvu naše prekmurske metropole lep nedeljski užitek. Tekma se vrši popoldne.

ASK Primorje: 2SK Hermes. V nedeljo 21. t. m. odigraata navedena klubna prijateljska tekma in sicer na igrišču ASK Primorje. Tekme med tema kluboma so bile vedno interesantne, zlasti radi tega, ker so ob tej priliki znali šiskarji predvesti ne samo dobro defenzivno, nego tudi ofenzivno igro. Nedavno so Hermežani po kazali v tekmi z Ilirijo, da so moštvo, ki ga ne smemo podcenjevati.

ASK Primorje rez. : SK Svoboda, Trbovlje. Trboveljčani so že dokazali, da so moštvo, ki se zna upreti marsikateremu ljubljanskemu drugorazrednemu klubu. Tu di ta tekma se odigra v nedeljo na igrišču Primorja.

Izjava

Podpisani izjavljam in ugotavljam, da ni v Primožičevi aferi osumljeni Branko Pintar z manoj v nikakem krivnem sorodstvu, 1473 ANTE PINTAR

Gospodarstvo

Potrebe Slovenije po uvozu krompirja

Letošnja letina krompirja v Sloveniji je bila zaradi vremenskih neprilik tako slaba, da bo mnogo občin potrebovalo tujega uvoza ne samo za prehrano, temveč marsikje tudi za seme. Ker je tudi v drugih pokrajnih Jugoslavije krompir slabo obrodil, bo treba misliti na uvoz iz inozemstva. Kolikor nam je znano, se letos posebno Madžarska ponaša z obilnim pridelkom krompirja, katerega cene bi nam konvencionalno, ako bi se dovolil carine prost uvoz. Carine naj bi se oprostile samo gotove količine in pod potrebnimi pogoji, ki bi izključevali eventualne zlorabe takih ugodnosti.

Brez carine bi prišel madžarski krompir pri nas na približno iste cene, ki jih ima naš domači krompir, a s carino bi bil precej dražji. Uvozna carina na krompir znaša 2200 Din za 10 ton, a prevozni stroški za isto količino od madžarske meje do slovenskih postaj okrog 1000 Din. Tako visoka carina onemogoča uvoz, odnosno bi imel krompir, zacinjen po tej postavki, tako visoke cene, da bi jih ne zmogli siromašni konzumenti, za katere baš je potreben ta uvoz.

Delavske in druge ubožne občine, katerim letos primanjkuje krompirja, naj se zganijo in započnejo zadevno akcijo, ki bo pač, kakor je upati, našla razumevanje na pristojnih mestih. Potrebno bi bilo, da se ugotovi, koliko je treba krompirja uvoziti, in samo za to količino naj bi se izposloval carine prost uvoz. V tehničnem oziru bi morala vzeti to zadevo v roke privatna inicijativa, kakšna ugodna trgovinska tvrdka ali pa več takih tvrdk skupaj.

Na enak način se je letos založila s krompirjem Grčija, ki je uvozila ogromne količine madžarskega krompirja. Tudi nam bi, kakor rečeno, cena madžarskega krompirja konvencionalno, ako bi ne bilo treba plačati carine. Mogoče bi se na ta način dal uvoziti krompir tudi iz kakšne druge države, zlasti če je Madžarska svoj prevešek že izvozila.

Tržna poročila

Dunajska borza za kmetijske produkte (17. t. m.) Spriči oslabljen cen v Ameriki in v Budimpešti je bila dunajska borza ob otvoritvi mirna. Kupčija se je tudi tekom sestanka razvijala slabo. RZ je čvrstejša kakor pšenica. Ponudba pivovarskega ječmena popušča. Manjša je tudi ponudba ovsu. Turšičica tendira mirno zaradi močnejše rumunske in bolgarske ponudbe. Uradno notirajo v šillingih vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg: pšenica: domača 41—42, madžarska notiska, 70—80 kg 48.50 do 47.50; rž: 31—34; ječmen: pivovarski, domači I. 37.40, srednji 34—37; turšičica: 23.75—24.75; oves: domači 25 do 25.50; rž: italijanski 72—80; pšenica: ma moka ob (v trgovini na debelo): domača 75—78, madžarska 71—76, jugoslovenska 70—74.

Dunajski svinjski sejem (17. t. m.) Dogaon 17.858 komadov; od tega 8426 iz Jugoslavije. Promet zelo miren. Cene popustile za 20 do 25 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: debele svinje I. 1.90—1.95, srednje 1.85—1.90, kmetijske 1.70—1.90, stare 1.75—1.80 in mesne 1.80—2.25 (2.30).

Močan šok lire in francoskega franka je včeraj zopet zabeležila turška borza. Devizi na Milan in Pariz sta bili že predvčerajšnjim zelo čvrsti. Gibanje obeh deviz v Curihu je bilo zadnje tri dni naslednje (srednji tečaj): Pariz 17.10, 17.80, 18.05; Milan: 21.25, 21.675, 22.2. Ponovna hausse lire da sklepote, da italijanska vlada le ni opustila načrta dviga lire v razmerje 100 lir za 1 funt šterling, kar se bi moralo pričakovati spriči neprilik, v katere je prišla italijanska izvozna trgovina zaradi previsokega mednarodnega ocenjevanja lire.

Sestanek plenuma uprave Narodne banke. Te dni je bila v Beogradu seja glavnega in upravnega odbora Narodne banke. Med drugim se je sklenilo, da se skliče anketa o obrestni meri na dan 15. decembra t. l. Od tehlojih poslov je bilo zanimivo vprašanje revizije zagrebskih bank, o katerem je bil izdan naslednji komunikat: »Pregled, ki ga je izvršila komisija uprave Narodne banke v Zagrebu, se je nanašal v glavnem na portfelj banke in podružnice, a v zvezi s tem tudi na banke, ki dajejo svoje menice Narodni banki. To je reden pregled, ki se vrši vsako leto. Letos se bodo pregledali tudi vsi ostali denarni zavodi, ki poslujejo z Narodno banko. Pregled se vrši v glavnem, da se dožene likvidnost zavoda in njegova sigurnost. Ugotovilo se je, da bankini krediti niso popolnoma izrpani, kar zasluži hvalo in kar pokazuje, da so zavodi, ki imajo hranilne vloge, dobro pojmovali funkcijo bankinega kredita in da so denarni zavodi zavzeli bankino politiko v pravcu, da se poveča likvidnost njihovega stanja in čim večja sigurnost. Dalje se je ugotovilo, da obstajna mera polagoma pada.«

Mariborsko tržišče kož in usnja ne pokazuje baš znatnejših sprememb. Zadnje dni so bile naslednje cene: konjske kože 75—100 Din za komad, goveje kože 11—13, telečje 16, svinjske 6, gornje usnje 80—100, podplati 60—65 Din za 1 kg.

Tarifni odbor. Prometni minister je sklical za te dni sejo tarifnega odbora, in si-

cer bodo imelo 24. in 25. t. m. svoje seje posamezne sekcije, 26. t. m. pa se bo vršila plenarna seja odbora, ki bo posvečena problemu ureditvi tarif v Južni Srbiji ter v prometu s solunsko cono. Razpravljati se bo tudi o prekomorskem prometu med našimi in ameriškimimi pristanišči.

Oddaja električne inštalacije v skladišču dubrovniške luke. Direkcija državnih železnic v Sarajevu obvešča, da se bo licitacija glede oddaje električne inštalacije v skladišču dubrovniške luke, določena za 29. t. m., vršila 30. decembra t. l.

Čvrste cene na žateškem hmeljskem tržišču. Iz Zateca poročajo: V minulem tednu je bilo živahno povpraševanje po hmelju in je bilo na žateškem tržišču dnevno prodano 200 do 400 stotov po 50 kg. Glavni kupci so bili iz inozemstva (Nemčija), deloma tudi domači trgovci in izvozniki. Cene so se okrepile in so notirale koncem tedna: odlično blago 4300—4400, povprečno 4150—4300, dober srednji hmelj 4000—4150, srednji 3900 do 4000, slabši 3800—3900 Ke za 50 kg brez 2 % prometnega davka. Tudi na deželi je bila živahna kupčija. Neprodanega pri pridelovalcih je v žateškem okrožju še kakšnih 6 odstotkov letošnjega pridelka.

«Slo» se ne pogaja s švedskim trustom vžigalice. Iz Prage poročajo: Centralna direkcija d. d. «Slo», industrije vžigalic, objavlja, da se ne loti več o pogajanjih podjetja s švedskim trustom glede pogodbe za ureditev prodaje in cen.

Dobave. Vršilo se bodo naslednje ofertalne licitacije: 20. t. m. pri upravi smodnišnice v Kamniku glede dobave zračne sesalke (kompresor); 25. t. m. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede naprave, dobave in montaže konstrukcije 1 okretaljke za lokomotive na postaji Sušak; 26. t. m. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 350 m² borovih podnic (mostnic) in raznega lesa. Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Obnovitev poljskega kartela nafte. 7. Dunaja poročajo: Večina poljskih rafinerij nafte se je na konferenci, ki se je vršila minul teden na Dunaju, zedinila v tem, da se kartel nafte, ki je bil sicer odpovedan, podaljša za pet let. Maloštevilne tvrdke, ki se niso priključile temu sklepu, bodo najbrže to storile najkmalno na posvetovanju, ki se bo vršilo 25. t. m. v Krakovu. Kartel se je obnovil na spremenjeni bazi. Osnovel naj bi se namreč centralni prodajni urad s sedežem v Lvovu, in sicer za domačo državo in inozemstvo. V inozemstvu bi se osnovala ekspozitura.

Borze

18. novembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 75—79, vojna škoda 332—0, zastavnici in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 194—198, Ljubljanska kreditna 150 do 150 (150), Merkantila 100—0, Pradedion 865—867.50, Kreditni zavod 170—180, Strojne 100—0, Trbovlje 330—0, Vevo 105—0, Stavbna 55—65, Šešir 104—0. — Bliago: Zaključek: tramvi, po kupčiji not, od 8/8—21/27, od 4—12 m, fco meja, 10 vagonov 305—305 (305). Povpraševalo se je po paralelni borovini, paralelni mecesovini in lanenem semenu brez ponudb. Ponudbe običajne.

ZAGREB. V bančnih in industrijskih vrednotah ni zabeležiti znatnejših sprememb. Vojna škoda je ostala čvrsta. — V Curihu sta danes zabeležila močan šok lire in francoski frank, ki sta zaradi tega znatno porasla tudi v Zagrebu. V drugih devizah na zagrebski borzi ni bilo pomembnejših sprememb. Neznatno čvrstejši so Dunaj, Budimpešta in London. Notirale so devize: Dunaj 708.75—801.75, Berlin 1346—1349, Budimpešta 0.0794—0.0797, Italija 2

Iz življenja in sveta

Montaltska svetnica

Pred letom se je v južni Italiji razširila novica o neki čudodelni samostanski predstojnici, kateri so se razodela čudesa božja. Zovejo jo montaltsko svetnico, ker živi v samostanu Montaltu. Na sebi ima znake Kristovih ran, ki se ob Veliki noči razbolijo in krvavijo. Ljudstvo pripoveduje, da ima opatica izredno veliko priprošnje pri Bogu in da je ozdravila že nešteto bolnikov. Skrivnostna zadeva je zamikala nekatere italijanske novinarje, da so se podali v južno Italijo in sedaj pripovedujejo svoj sestanek z Eleno Allele, kakor se zove moderna svetnica, na naslednji način:

Elena je dražestno bitje. Stara je kakih 27 let. Velike, temne so njene oči, postava je drobna. Vsa njena osebnost je nekako eterična. Molče nam proži roko in na sredini dlani opazimo rdečo rano. Nato pripoveduje:

Kot otroka so jo starši dali v konvikt v Noceri kraj Napolja. Nekoč je pri naporom oprasku obolela. Vso mrzlično so jo pripeljali domov k staršem. Ozdravila je končno pred neko čudotvorno Marijino sliko. Prevzela jo je velika pobožnost in mlado dekle se je začelo intenzivno baviti z verskimi problemi. Najvestneje je proučevala sv. pismo nove zaveze in si je vse priroze tako uporno predočevala, da so se ji v nočeh pa tudi ob belem dnevu javljali v jasnih vizijah.

Nekoč, na veliki petek, je pri cerkveni pobožnosti padla v globoko nezavest. Ne spominja se kaj je doživela tedaj in naslednjega dne. Na Veliko noč se je prebudila... in vse domače prebivalstvo je stalo pred hišo ter glasno molilo in prepevalo. Na njenem telesu so našli sveže rane kakor pri Kristu. Tudi okrog glave se ji še danes poznajo sledovi trnjeve krone; opatica jih pokaže z lahno odgrnitvijo tankega pajčolana, ki ga nosi okrog čela.

Novinarji nadalje popisujejo navdušenje, ki vlada med tamošnjim prebivalstvom za čudodelno moderno svetnico. In končno navajajo, da so v Montaltu našli zanimivega tujca. Predstavil se je zaupno za ameriškega filmskega operaterja, ki že precej dolgo čaka na kak nov Elenin čudež, da bi ga posnel za film...

Italija je zabavna dežela. Če ni atentatov, pišejo novice o čudežih in novih svetnikih. Vse to je prijetno čita in zato smo tudi mi preplonkali gornjo budalost.

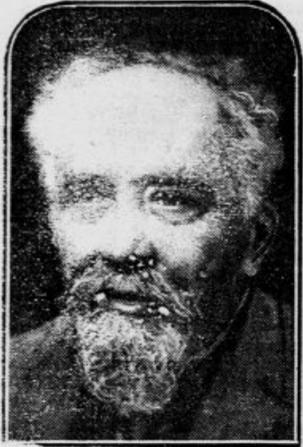
Iz pohlepnosti zatajili lastnega sina

Skoro neverjetna je sledeča zgodba, ki jo čitamo v listih. Neverjetna, ker ima današnja do skrajnosti zmaterializirana doba vendarle tudi svoje meje, v katerih se je vzlic vsemu moral ohraniti vsaj košček idealizma, vsaj drobec vere v človeško dostojanstvo.

Manuel Gonzales, doma v Eirasvedri (Spanija), je bil pred leti v Maroku ujet in službeno proglašen za mrtvega. Toda posrečilo se mu je, da je s pomočjo neke Spanke, ki se je vanj zaljubila, ušel iz ječe in se z drugimi španskimi ujetniki vrnil domov. Dospevši v rojstno mesto, se je najprej podal k dekletu, ki mu je pomagala pobegniti in se je medtem že vrnila k staršem. Ti so ga prijazno sprejeli ter niso imeli ničesar proti temu, da se poroči z njihovo hčerko. Obljubili so mu celo, da mu izroče takoj poroki vodstvo trgovine, ki so jo dotlej vodili sami. Ves srečen je mladi Gonzales odšel nato k svojim staršem, da jih obvesti o svoji rešitvi in jih povabi na poroko.

Toda kdo popiše njegovo zaprepaščenje, ko ga oče in mati nista hotela prepoznati. «Najin sin je padel l. 1921.», sta dejala. «Vi ste navaden goljuf!» Manuel se je skliceval na svoje prijatelje in znanca, ki so ga takoj spoznali; skliceval se je na nekatere telesne brazgotine, po kateri bi ga roditelja morala spoznati. Vse zaman!

Vzrok temu neumljivemu ravnanju je na dlani: Po proglasitvi smrti njunega sina sta roditelja dobivala mesečno vladno podporo 20 frankov (220 Din), ki bi seveda prenehala, če se izkaže, da sin še živi, ali pa bi morala celo vso podporo, ki sta jo že prejela, vrniti. Tako je zmagala pohlepnost nad očetovsko in materinsko ljubeznijo.

Jean Perrin, profesor na pariški Sorbonni, ki mu je bila prisojena letošnja Noblova nagrada za fiziko.

Amaconka kitajskih gusarjev

Pomorski kapitan Walsh, ki je dolgo vrsto let križaril po Tihem oceanu, pripoveduje nenavaden doživljaj, ki je bolj podoben kakemu pustolovnemu romanu, kakor pa resničnemu dogodku. Kapitan se je s svojo ladjo nahajal kakih 20 milj od Maraa. Okrog polnoči so se na palubi nenadno pojavili kitajski banditi, ki jim je na nepojasnen način uspelo povzpeti se na ladjo, ne da bi to opazila straža. Kapitana Walsh je vzbudilo razsajanje kitajskih banditov, ki so vdrli v njegovo kabino oboroženi s šamokresi in bodali. Vodila pa jih je mlada ženska.

Kapitan je hitro uvidel, da je lepa ženska poglavarica tolpe. Proglasila je, da je ladja v njenih rokah in da je kapitan ujetnik, dokler ga lastnik ladje ne odkupi. Walsh se je navzlic vsej opasnosti skušal nasilno osvoboditi. Skočil je s postelje in hotel popasti puško, ki je visela blizu postelje. A ženska mu je spretno podstavila nogo, da je telebnil na tla dolg in širok. Banditi so ga nato zvezali in odnesli na palubo, kjer je njegove mornarje doletela enaka usoda. Stražili so jih številni banditi, oboroženi do zob, a med njimi je bilo več mladih žen nizkega stasa in širokih pleč. Uravnali so ladjo proti obali, kjer se je nahajalo gusarsko gnezdo: tipična, dobro zastražena kitajska vasica.

Kapitan Walsh je v naslednjih dneh ujetništva imel priliko bližje spoznati mlado poglavarico gusarjev. Imela je troje dece, o kateri je sama priznala, da ne pripada njenemu zakonskemu možu, ki je imel edino dolžnost, da je vršil funkcijo svetovalca v smelih naklepih. Ženska je razpolagala z življenjem in smrtjo cele tolpe. Četudi je bila ženska nežna, je vendar bila možato energična in je svoj poklic smatrala za povsem

priroden. Cela vas je štela okrog 500 ljudi, med njimi nad 100 žensk. Disciplinarna je bila strogo vojaška in so se često vršile pravcote vojaške vežbe. Kapitan Walsh zatrjuje, da postaja tip takih Amazonk, ki so duševno in fizično superiorne navadnim Kitajcem, vedno pogostejši. Meseč dni po oni burni noči na odprtem morju je bil kapitan Walsh s svojimi mornarji izpuščen, ker je lastnik ladje izplačal zahtevano odkupnino agentom gusarske Amazonke.

Mussolinijeva manšeta

Mussolinija razkričujejo za patetičnega govornika in krotilec množic. Karikature, ki ga slikajo s široko odprtimi ustmi, so posnete po originalnih, menda reklamnih italijanskih fotografijah. Zanimiv opis njegovih retoričnih sposobnosti pa priobčuje ameriški novinar Robert H. Davis, ki je zadnjič Mussolinija poslušal v Rimu in ga tako rekoč opozoval tik pred nosom.

Čim se Mussolini, piše Davis, pojavi pred množico, dvigne desnico k fašistovskemu pozdravu. Glavo drži visoko. Močna brada, ki je najbolj značilna za njegov okrogli obraz, se dviga ob vsaki besedi. Ako ga od spodaj opazuješ, vidiš pravzaprav samo njegovo migajočo brado in tu in tam te zadene pogled njegovih črnih izbočenih oči. Mestoma se govornik nakloni preko naslona in grmi z vso silo. Tedaj mu divje žarjijo oči. Postave je ravne in njegov govor je preprost, da ga razume vsak poslednji cicerone. Gestikulira z desno roko, suva predse, udarja po naslonu, odmika stvari, ki so mu napoti, in zapoveduje. Vedno je njegova desnica orodje izraza, bodi zaprti, iztegnjena ali migajoča samo v prstih. Kadar zaključuje priredbo in ga prekine frenetično odobravanje zanesenjakov, zakroži govornik z desnico po zraku kakor v zahvalo.

Najznačilnejši pa je naznak zaključevanja govora. Čim bolj se Mussolini proti koncu razvzema, tem močnejše akcentira njegove stavke manšeta na desni roki. In ko zaključí, tedaj sune desnica oratorja Benita, čigar oče je bil vaški kovač, z vso silo iz črnege rokava. In med tem, ko masa oglušuje pri-trjuje in nori, spravlja Mussolini manšeto zopet nazaj, odkoder je prilezla na svetlo.

Iz tajnosti prirode

Svetlobni pritisk

Po videzu sodeč, bi človek menil, da nam nobena stvar ne more tolikanj dati pojma nesnovnosti, neotipljivosti, netežnosti kakor vprav luč in vendar se neredko čuje ljudski izraz, da vročina »pritiska«. S tem je preprosta duša našla zrnin nalik slepi kuri. Zakaj svetloba je težna, je neki način energije, vsak način energije pa se more vsekdar pretvoriti ne samo v toploto ali elektriko, marveč i v delo. Kdor pa pravi delo, pravi živa sila, to je pritisk... Izumitelj razstreliva »melinita«. Turpin, je trdil v svoji knjigi »La Formation des Mondes«, da težnost ali gravitacija ni nič drugega nego padajoča tvarina. Če premičnice vekomaj krožijo druga okoli druge, se to dogaja radi tega, ker dobivajo pogon od atomskega bombardovanja, ki izvira od solca. Ta obstrelba, kujoč venomer svetove, jih sili, da se vrtje po svoji zvezdni poti ter okrog svoje osi, kakor se obrača vrtačka, ki jo dete poganja z bičem. Z drugimi besedami: zemlja se suče ne zbog popuščanja notranje vzmeti, temveč po vnanjem, otipnem tlaku luči.

Na ta način poslujoče sile so vsekakor jako šibke. Padajoča tvarina je tolikanj zredčena, tako drobna, da njene množine ni mogoče meriti. Zato pa je njena hitrost omotična: 300.000 km na sekundo! Ta tlak solnčnega žarenja so teoretično preračunili okrog 4 grame na hektar. To je malo ali dosti, na kateri vidik se pač postaviš.

Toliko da je Turpin objavil svoje neverjetno delo, je ruski učenjak Lebedev zgradil motvo ali turbino na solnčni pogon. To je okrogla kovinska pločica obešena v praznini na pretanko nit, na katero se spušča svetli pramen obločnice. Navzlic neznanskim težkočam takega opazovanja je Lebedev vendar uspel s svojo vztrajnostjo in bistrumnostjo. Obešena nitka se je sukala pod sunkom žarka, potem pa se okretala nazaj v prvotno lego, če se je ta žarek prestreljal. Po zasukanosti motvoza se je sklepal na pritisk luči in se pokazalo, da so bile teoretične domneve pravilne.

Svetlobnemu tlaku je pripisovati smer in obliko zvezdnega repa, ki se pri ko-

metih šopiri na odsolnčni strani. Nicholls in Hull sta v malem obnovila ta pojav. Nekaj ščepecev prednobnega prahu se dene v brezračno stekleno kroglo v obliki pečene ure. Med tem ko se prah odteka iz enega predela v drugi, se naperi nanj trak zelo močne luči: najlažji delci odlete nazaj, kakor da je nekaj nevidnega pilinilo vanje, proti stenam steklene krogle, pri čemer se stvori prava pravcota repatica.

Isti učinek dosežesz z električnimi izlitaji, ki puhté od vročene ali žveplene palice, drgnjene z volneno krpo. Vsa izžarevanja so si namreč podobna in sorodna, razlikuje se zgolj po svoji valovni dolžini. Vsa imajo enaka svojstva, seveda v raznih stopnjah. Tiščalnost ali tlačna sila pripada torej vsemu žarenju, vidnemu in nevidnemu, od Hertzevih valov in infrardečih žarkov do ultraviolečnih in Roentgenovih, kajpak tudi skrivnostnim, velepredirljivim, velehitrim pramenom (številu njihovih tresljev je baje 25 milijonkrat tolikšno kot pri navadni solnčni svetlobi), ki jih je menda zasledil sloviti ameriški fizik Milikan in ki nam utezno prinese se marsikako presenečenje.

Ali naj se potemtakem vrnemo k stari emisijski teoriji, o kateri bi bil človek mislil, da je za vselej pokopana z Youngovi in Fresnelovimi raziskavami? To je še odprto vprašanje. Toliko je gotovo, da se pritisk žarenja slabo strinja z valovno teorijo, ki ji je Planck s svojim naukom o kvantih že zadal tako hud udarec. Vse to utegne omajati vero v nezmotljivost vede, utrditi skepticizem, ki neprestano išče in nas počasi vodi proti resnici. E. G.

Mehanizem v evoluciji

Razvoj obstoji. Ne pomeni pa vselej napredka. Na vsak primer organskega napredovanja štejemo deset primerov izrodov, trdi odlični biokemik Haldane (Rationalist Press Association 1926). Ptiče n. pr. izhajajo skoro gotovo iz ene same pradredne vrste, dobivši polet. Ali mnogo jih je izgubilo zmožnost letanja. Vsak vretenčar ima v sebi kakih 12 črvoj zajedavcev: vsi ti priživniki so potomci prednikov, ki so živeli prosto sami zase. Tu ni nobenega napredka, pač pa propalost. Zato ni mogoče braniti misli, da bi razumen svetolastnik vodil evolucijo, izjavlja l. maja 1926 katoliški Journal des Débats! Prevečkrat bi se bil zmotil. Koliko plazilcev in sesavcev se je na zemlji pojavilo v nerodnih težkih oblikah, z oklepi, rogovi, itd. To so bili zgolj spački in so naglo izumrli zbog svoje nedostopnosti in neprilagodljivosti. Razvitek je torej nastopil, a brez vodstva višje volje.

Darwin je spoznal dva vzroka zanj: dednost pridobljenih značajev in plemenski izbor (selekcijo). Prvi se mu je zdel dvomljiv, in večina biologov z Weismannom vred ne verujejo vanj. Ostane izbira: ugodne vrzti se navadno ohranijo, tradicionalni posamezniki pa se postopno izločujejo. Vzemimo Harrisonov zgled takega izbora. Okoli leta 1800 je goljava na dvoje razcepila obsežen smrekov in brezov gozd v Yorkshiru, L. 1855. se je v enem delu smreka umaknila brezi, v drugem obratno. Na ta način je prišel tamkajšnji metulj Oporabia autumnata v dva različna okoliša. Bivata pa dve pavrti, svetli in temni metulj. V smrečju je 96 odstotkov črnih, v brezovju pa 15 odstotkov. Barva drevoja ni vplivala na barvo metuljev, pač pa imamo primer selekcije. Če med smrekovino nabirajo krila metuljev, ki so jih požrle sove, nepoprjli itd., so po večini svetla, čeprav je tam razmerje svetlih proti temni 1 : 25. Belkasti metulji, vidnejši na mračnem ozadju smrekovja, se po izboru zatirajo in bodo v kratkem izginili.

Da more selekcija dejstvovati, je kajpada treba različice, variacije. Ta gotovo obstaja. Selekcija seveda ne ustvarja, temveč le pospešuje nov, bolj prilagojen lik, rojen iz variacije. Tudi izpremembe so možne, dasi jim še ne vemo razloga. Nekatero ugodno, ki jih podpira selekcija, t. j. zatiranje staršijskega tipa. Druge pa neugodne in sicer v večini. Zato deluje evolucija počasi. Zgled koristne izpremembe: tobak na Sumatri, ki se je prilagodil mrzljemu podnebnju.

Očividno je čestokrat težko umeti, zakaj je bila selekcija na prosep različiku napram prvotnim oblikam. Ali to vemo, da so se okolja pogosto pruderagčila. Zaradi spremenjenega zračja n. pr. je izginil gozd: to je bilo na kvar zelo specializiranim vrstam, tesno prilicnim gozdnemu življenju. Splošnejši tipji so se mogli v novih razmerah lažje obdržati. Čezmerna specializacija utegne postati usodna.

Dosihmal se nimamo zadovoljive razlage za razvoj, za pojav novih oblik. Toda razvoj bistvuje, o njem pričujemo vsi s svojo navzočnostjo. Iskati pa bo še treba, kako je prišlo do novih plemen, novih rodov in višjih oddelkov... Darwin ostane resničen. Toda je li ves njegov nauk istinit? Sicer pa si nismo v nobenem področju še popolnoma na čistem. H. V.

× Največja angleška lokomotiva. V Angliji že uspešno obratuje znana velikanška lokomotiva, kakršne Velika Britanija do zdaj še ni imela. Določena je za težke vlake do 500 ton, ki jih prevaža s povprečno hitrostjo 55 milj na uro (okrog 100 kilometrov). Najtežji vlak železniške družbe, ki je izdelala novo lokomotivo, niso presežali kapacitete 425 do 450 ton. Lokomotiva sama s tenderjem tehta 140 ton. Na poskusni vožnji je lokomotiva dosegla hitrost 83 milj na uro (135 km).

Pri vsaki predstavi večji obisk je najboljši dokaz velikega uspeha, ki ga je dosegla izvrstna salonska veseloirga

Ločena žena

Imenitna vsebina, polna sale in smeha. V glavnih vlogah samo dobro znane in priljubljene filmske zvezde: Mady Christians, Marcella Albani, Walter Rilla, Bruno Kastner.

Pozor! Pozor! Pozor! Pozor! **Pozor! Pozor! Pozor! Pozor!**
Med glavno pavzo nastopa pri vseh predstavah svetovnoznani virtuozi na ustni harmoniki

g. HUGO FIEDLER. Veliki aplavz pri večrajšjih predstavah je najboljšo priporočilo za umetniško izvajanje njegovega programa. — Preskrbite si pravočasno vstopnice! Predstave pri običajnih cenah ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA najudobnejši kino v Ljubljani.

Angleških dežnih plaščev

nova partija je dospela. Zopet nižje cene pri DRAGO S C H W A B, LJUBLJANA.

V Baško

Zarana jo mahnem 23. sept. iz Aleksandrova po strmem izpranem klanu, ki se kmalu izprevrže v široko, z drobnim peskom posuto cesto ob brzojavnih drogih. Debele tri ure hoda nas čaka Baška na najjužnejšem delu otoka nasproti Senju. Spotoma nas na desni opazuje Veli vrh, mestoma zasejan z borovjem. Da se ni dosehkrate pošumilo več sveta, je krivo domače prebivalstvo, ker se je branilo te novotarije, češ: kod pa bomo pasli svoje drobnico? Prej so se po vseh teh krajih košatili gosti hrastovi gozdovi kot učinkovita ovira zoper burjo. Od njih so ostali zgolj borni sledovi. Zbog opustošenja je izumrlo mnogo zelišč, nekatere trave pa so se premenile ter prilagodile novim razmeram. Na videz goli vrhunci so polni kadulje, melise, majorana, korčkov, kukavic, drugih raznih orhidej itd. Vijolice cveto že v mesecu božinjaku in prosincu. »Crnogorico«, kakor slišim, napadajo ponekod zajedavci, ker se bor ni sadil pomešan z brezovino.

Pričenja se pot navzdol, dokaj težavna za avto — dvoje jih je ka-li na vsem otoku — in za bicikel. Hodimo po raztegnjeni zeleni dragi, zavarovani z ene strani z golim galcatim grebenom, istinito hrbtnico otoka, z vrhoviščem »Obrovo« (569 m). Ob pogledu na sive vrhunce se nehote spominjaš triglavske pokrajine. Vzdož česte — napra-

vili so jo Napoleonovi vojaki — se vleče malone presahla struga hudournika Reke, ki pa pri prvi hiši podolgaste prikupljive vasi Drage vendar tvori precej globok tolmun pred mlinom, delujočim v presledkih. Na njivi se solnči ličen čebelni panj. Naš mlinar ga zove ulj, ne pa košnica, kakor na Hrvaškem. Sploh se čakavsko besedišče neredkokrat strinja s slovenskim, opudarek pa z ruščino in nekaterimi slovenskimi narečji. V stogih, kozelcev in skednjev nimajo, kljubuje viharjem in nevihtam poleg običajne slame tudi seno, kar je znak plodovite globeli. Med številnimi jahači, namenjenimi na trgatev, tokrat malce zapoznalo radi poletnega deževja, srečamo tudi ženico, ki sedé na mezu pleče nogavico. Obloženi trsi se menjavajo z jadro praznimi vinogradi, ker niso vsi gorniki za časa škropili. Kako naporno je iztrgati kršni zemlji sad, koliko protivnikov uničuje delo pridnih rok! Semtertja molli iz kamenja »poklon« (kapelica), n. pr. eden z napisom: Poklonac sv. Franji postavi Marija Penso.

Pol ure pred našim smotrom leži selce Jurin Dvor s cerkvijo sv. Lucije, zgrajene na Frankopanove troške. Tukaj se čuva nagrobna ploča od kralja Zvonimira iz leta 1100, z najstarejšim glagolskim napisom, ki slove: «č. r. v ime otca i sina i svetoga duha, az opat držiha pisah se o ledine juže da zvlmir kral hrvatsk v dni svoje v svetuju luciju i svedok mi župan Desila hrvate župan luce prnbogza sposla vitoslea

va v otce da iže to poišče, klini i bog i blažena bogorodica i. d. 4 evaglisti i svetae lucie, amin. da iže sde živet, molli za ne boga, az onat dbivut zdaa crek, vu siju i svoeju bratiju s devetiju v dni kneza kosmta obladajuščago vsu kraunu i beše v te dni mikula v otočci s svetuju luciju v edino.»

Gospodar krasnega hotela »Velebita« v Baški, g. Tudor iz Dalmacije, nam pripoveduje, vedoč nas po velikem zelenjadnem vrtu, ki mu ga oskrbuje mlad Kamničan, da je pred kratkim izkopal na svoji njivi mozaik in brzojavil v Zagreb po strokovnjaka starinoslovca. Razkazujoč nam svoj dinamo za električno razsvetljavo, poizveduje, odkod smo. »Kranjci? Nemogoče! Kranjec ne gre nikamor brez marele.»

Baško (3000 duš) štejejo med najlepša sredozemska kopaljšča. Nizka obala ali »žal« meri domala 2 km. Danes dopolne se greje kakih 50 plavačev na toplen produ pred tremi novimi kopaljšči. Voda ima 20 stopinj C, čeprav je je sapa precej razplajhala. Največ gostov — Čehi, Slovenci in Nemci — je ostalo še pri Volariču. Ta je bil svojčas slikar: eno njegovih platen krasi stranski oltar v glavni cerkvi. Gostilniške cene so nekaj večje nego v Aleksandrovem. Pred obedom se spustiva s kamniškimi rojakom B. v valovito morje, od ostalih drugov se eden izgovarja s trganjem in križu, drugi se je nedavno preveč opeknel na solncu. Pred nami štrle nalik piramidam skale na otoku Prviču. Levo na brdu se peče na solncu

M. Zévaco:

11

Papežinja Favsta

Roman

»Srca! Moje srce je šlo z njo, tisti nesrečni dan, ki ga bom preklinjal do smrti!... Petek je bil, krasno vreme, v Meudonskem lesu je vse dišalo od svežosti... Pridem tja... ključem, trkam... nihče se ne oglasi... Nu, mislim sam pri sebi, gotovo sta šli na Sekvano? In vendar, ni mi dalo miru... Stopim na vrt: o Simoni ne duha ne sluha, o dekletcu še manj! Stopim v hišo... in vidim... vse je narobe, vse razmetano in prevrnjeno, kakor da je bila obupna borba... kričal bi, a glas mi ne gre iz grla... Kakor blazen planem ven ter vpijem na vse strani, vpijem in ključem... zaman! Vse tiho... Tečem k Sekvani: nikjer nikogar!... O, strašni dan!... Naposled se zgrudim kakor mrtev. Ko se osvestim, vidim tujo žensko, ki mi streže... Ne ona ne drugi mi ne morejo povedati, kje bi bil otrok. Vse, kar vedo, je to, da se je prejšnji dan klatila po kraju ciganska tolpa... Čudim se, da nisem umrl od žalosti!«

»Saj ni dosti manjkalo, mojster Claude,« je rekla gospa Gilberta. »In ko ste se vrnili čez teden dni, tresoči se od mrzlice, sem bogme mislila...«

Prav tedaj pa je zabobnel po veži odmev trkača, ki je udarjal ob hišna vrata. Gilberta je okamenela od začudenja. Claude se je zdržnil, iztegnil vrat in prepadeno izbuljil oči...

»Kaj bi utegnilo biti?« je prestrašeno zamrmrala starka. »Ze osem let ni nihče trkal na moje duri!« je zastokal Claude. »Kaj more biti drugega kakor nesreča!...«

Trkanje se je oglašilo iznova. Mojster Claude je mignil Gilberti, naj odpre. Starka je stopila v vežo, začulo se je škripanje ključavnice in zapahov... Nato se je pojavil med vrati človek v črnem plašču, s črno oglavnico na obrazu...

Claude je vstal.

»Kdo ste?« je vprašal osorno. »Kaj hočete od mene?...«

Neznanec je počasi stopil bliže. Krčevit trepet ga je stresal od glave do nog.

»Mojster,« je izpregovoril z zamolkim, hripavim glasom, »prišel sem te klicat po tvojem poslu...«

Claude je vzdrgetal. Obupen nasmeje mu je skrivil prebledela ustnice.

»Ko sem se opravljal svoj posel,« je odgovoril, »sta mi ukazovala samo vrhovni sodnik in veliki profos. Vi niste ne ta ne oni... drugače bi vedeli, da je že osem let, kar sem se odrekel službe... Idite v miru, kdorkoli ste, ki skrivate svoj obraz pred bivšim pariškim krvnikom!...«

Neznanec se ni ganil. Še tiše in še bolj hripavo je odvrnil: »Zame in zanjo, ki me je poslala, se nisi odrekel službe. Za naju dva si še vedno krvnik... Poglej!«

Tako govoreč je iztegnil desnico izpod plašča. Na sredincu roke je imel širok prstan z velikim železnim gumbom, v katerega so bila vrezana skrivnostna znamenja. Ko je Claude uzrl te znake, je omahnil... Nato se je priklonil malone do tal!...

»Ali slušaš?« je vprašal tujec.

»Slušam, Svetlost!...«

»Dobro. Pridi v hišo na koncu otoka, za cerkvijo Naše Gospe. Izvršitev sodbe bo ob desetih... Pridel li?«

»Pridem, Svetlost!« je zahropel Claude. »A povejte tistim, ki so vas poslali, da sem truden... da breme teli dejanj preveč strašno pritiska na mojo vest... Povejte jim, da nočem več moriti... da rajši sam umrem... in da še jutri raztrgam pogodbo, ki me veže.«

Vzravnal se je v svoji polni višini ter dodal:

»Nocojšnja usmrtitev bo poslednja... Drugič se name ne zanašajte več!...«

»Bodi po tvojem,« je rekel neznanec. »In zdaj, Claude, ne govori s teboj več poslanec vladarice; zdaj glej obraz, ki si mi očitaj, da ga skrivam...«

Tako govoreč je vrgel oglavnico nazaj... Ko je Claude zagledal njegovo blede, pošastno obličje, je odskočil.

»Škof!...« je zamrmral. »Knez Farnese!... Oče njen!...«

»Oče otroka, ki si ga ukral!« je zarohnel Farnese. »Da, jaz sem! Jaz, ki sem te preklel! Jaz, ki te preklinjam še danes ta dan, ker se nisi usmihl moje nesreče... Oh ne, ne preklinjam te... Brezumno upanje še ni ugasnilo v meni. Tudi zato sem prišel... Prišel sem, da te prosim s povzdignjenimi rokami: povej resnico! Bodi človek vsaj enkrat v svojem življenju!«

Claude je pomolčal, kakor da okleva... nato je zmajal z glavo. Farnese je trepetaje čakal njegove besede.

»Resnico!« je naposled izpregovoril krvnik. »Povedal sem jo pred petnajstimi leti... takrat, ko ste prvič prišli... Umrla je tretji dan po tem, ko sem jo pobral na morišču!...«

Kardinal Farnese je molče vzdignil roke proti nebu, kakor bi ga klical za pričo svojega obupa. Nato je turobno zajecal, potegnul si oglavnico na obraz in krenil proti izhodu.

Claude si je naglo ogrnil plašč, planil za škofom in ga došel baš v trenutku, ko je stopil na ulico.

»Oprostite,« je rekel z divjaško boječnostjo, »samo še besedo...«

»Kaj hočeš?« se je zdržnil Farnese.

»Niste mi povedali, koga mi je usmrtiti...«

»Tega sam ne vem!« je odvrnil škof z mrkim, ledenim, glasom.

»Ali bo moški... ali ženska?...«

»Ženska je! Mlado deklet!...«

Claude se je stresel od tesnobe... Umoriti bo moral nežno, šibko bitje!...

»Nesrečnica!« je zamrmral.

Tisti mah se je oglašila ura pri Naši Gospe in je poslala preko spečega mesta deset turobnih bronastih udarcev... Ko je utihnila, se je začul kardinalov glas:

»Ura usmrtitve!...«

To reči se je zavil v svoj črni plašč in je s sklonjeno glavo in drgečočimi rameni počasi odšel proti Nevemu mostu. Krvnik pa si je obrisal znoj, ki mu je curjal po čelu, in je odhitel proti Naši Gospe, z grozo mrmraje sam pri sebi:

»Poslednji umor!... Poslednja žrtev!...«

V.

Hiša v starem mestu.

Simono so zagreblili na pokopališču Nedolžnih, kamor je bila z Grèvskega trga najkrajša pot. Ko je bil grob zasut, je Belgoder zgrabil Violetto za roko in jo je vlekel s seboj. Deklica mu je sledila brez odpora. Bila je žalostna do smrti. Njena roka je ležala v ciganovi kakor led. Vse okoli njuje je bila črna noč. Mesto se je širilo nalik strahotni puščavi. Sledila je svojemu spremljevalcu, ne da bi se zavedala, kod jo vodi in kam... In vendar, sredi teme, ki je polnila njeno bedno srce, je milo sijala tolažilna luč in notranji glas ji je šepetal, da ni sama na svetu...

Mislila je na mladega plemiča, ki ji je davil tako nežno gledal v oči in ji je govoril s tako dobrim, božajočim glasom... Ali se še vrne k njej? Ubožica mu niti ni vedela imena... Toda njegova slika se ji je globoko vtisnila v srce; še zdaj ga je videla, kako je stopil v telego z rokami polnimi cvetja...

»Oh da, mora se vrniti: obljubil je, da pride... Jutri zjutraj ga bo videla spet!... V njenem spominu so se oglašale besede uboge Simone:

»Ta mladi mož bo tvoj rešitelj... Zdi se mi, da mu vidim v dušo... Ljubi te iz čistega srca!...«

Da bi jo ljubil!... Prekrasne sanje!...

JOSIP URAN specijalna trgovina božičnih okraskov, Ljubljana, Mestni trg 11.

Papir: svilen, taletni, zlat in srebrni, škrebeči in krep. Zlata in srebrna penca žica za rože. Žica za obešanje okraskov. Brijantna vrvice, svečke, drške za svečke, čudežne svečice. Prtički za v kot, res krasni in poceni, 20 vzorcev in veličin. Obrazci (Krippenbilder), oštva (štalice), lameta, girlande od lamete, girlande papirnate, angelski laski (Frenhaar). Razglednice, bloki in hrbljčki za kolektarje, kranke in lampioni. Listje za rože, prašniki (Pötzeln) umetne cvetlice in venci za neveste. Velikanska izbira vsakovrstnih steklenih božičnih okraskov v obliki pučkov, zvoncek, moščkov, »adja bunkic, špice, okraski od lamete ter Blasnikova in družinska pratika itd., itd.

SREČKE

državne razredne loterije

nudijo nedvomno največjo možnost dobitka, ker je vsaka druga srečka izžrebana.

Največji dobitek v najsrečnejšem slučaju

Din 4,200.000

razen tega nebroj visokih dobitkov po več stotisoč in mnogo tisoč dinarjev.

Prvo žrebanje se vrši 11. januarja 1927

Cena cele srečke Din 100
Cena polovične srečke Din 50
Cena četrtinske srečke Din 25

Naročila za srečke sprejema že sedaj

Zadružna hranilnica

reg in pos. gosp. zadruga s. o. z.
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 19.

Prometni zavod za premog, d. d. v LJUBLJANI

prodaja premog
iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celbi razen po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debele

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporočila posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za litvarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briktete

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 15/1.

Zahvala.

Nenadna smrt naše nepozabne, sično ljubljene hčerke, sestre itd.

MARJE

nam je zadala globoko rano. Daleč od doma je živčno izmučena izdihnila svojo zlati dušo.

Ker nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja od vseh strani, da se nam ni mogoče vsakemu posebej zahvaliti, iztekamo tem potom vsem najlepšo zabvalo.

Predvsem pa se najlepše zahvajujemo cenj. rodbini Černetovi v Beogradu nadalje veleč. gg. katoliški mu župniku Wagner u in kaplanu Medvedu v Beogradu za njih sočustvanje in za vsa cerkvena opravila.

V Tržiču, dne 17. novembra 1926.

Žalujoča rodbina Engelsberger.

KARL VODLAN

stavben k

* POLDKA VODLAN roj RUPNIK

poročena

CELJE dne 15. novembra 1926 TRBOVLJE

Zamenjam

lepo stanovanje

v Mariboru.

za enako v Ljubljani. — Prijazne ponudbe pod naslov „Mariborsko stanovanje“ na upravo „Jutra“ v Ljubljani.

Podeželske odre

opozarjamo

na veseloigro v enem dejanju (4 osebe)

POPEK

(Cena 15 Din.)

(V istem „Odru“ je še enodejanka: „Bogatin in smrt“)

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani.

Lokal v Mariboru

iščem

v srodni mesta na prometnem kraju.

Ponudbe na podružnico »JUTRA« v MARIBORU, Barvarska ul. 1 pod označko »Lokal 36«. Eventuelno se sprejmejo prostori tudi v I. nadstropju.

BON TON

Knjiga o lepem vedenju, govorenju in oblačenju v zasebnem in javnem življenju. Broširana stane Din 65.—, vezana 80.— Din

Knjiga se dobi v knjigarni
TISKOVNE ZADRUGE
v Ljubljani, Prešernova ulica 54.
Nasproti glavne pošte.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica
Din 50,000.000.—
Rezervni zaklad okoli
Din 10,000.000.—

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, agencija Logatec

Brzovjavni naslovi:
Banka Ljubljana
Telefon št. 261, 413,
502, 503 in 504.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.